

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD

OFFICIEEL ORGAAN van het
MINISTERIE VAN OORLOG

115de JAAR

Nr. 1

Januari 1946

Nadruk verboden

Directeur: J. MOORMAN, Res. Luitenant-Kolonel der Infanterie
Redactie: J. J. C. P. WILSON, Generaal-Majoor van den Generalen Staf
M. R. H. CALMEIJER, Kolonel van den Generalen Staf
D. A. v. HILTEN, Luitenant-Kolonel van den Generalen Staf
MR. W. J. v. DIJK, Res. Luitenant-Kolonel der Infanterie
J. H. JANSEN, Majoor der Infanterie
J. J. WIJNSOUW, Kapitein der Infanterie, Secretaris

Abonnement f 3.— per kwartaal, Overzeesche Gewesten en Buitenland f 15.— per jaar. Losse ex. f 1.25

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS, Bezuidenhout 9, Den Haag, Tel. 77.18.58, Postrekening 44.715

Inhoud

Officieele Mededeelingen van het Ministerie van Oorlog

Het Regeeringsbesluit betreffende Ned.=Indië	2
Uit de Legerorders L.O. 8—30.	11
Nieuws van de Maand	14

Redactioneel gedeelte

De Luchtlandings-operaties in Nederland (herfst 1944) door A. D. Bestebreurtje, Res.=Majoor der Infanterie	15
Maatregelen tegen herbewapening van Duitschland, door W. Th. Carp, Luitenant-Kolonel van den Gen. Staf	27
De Nederlandsche Infanterie in Opleiding. De stormbaan (foto=montage)	30
De technische ontwikkeling van het pantserwapen, door Ir. P. H. van der Trappen, Kapitein der Artillerie	41
De film bij de instructie, door J. H. Jansen, Majoor der Infanterie	53
Selectie voor den rang van Officier, door Mr. M. H. K. van der Graaf, Reserve=Majoor, Hoofd van den Psychologischen Dienst van de Koninklijke Landmacht.	56

VERZENDING AAN INGEDEELDE OFFICIEREN

De exemplaren voor beroepsofficieren, die zijn ingedeeld en voor reserve-officieren in werkelijken dienst worden vanwege het Ministerie van Oorlog collectief gezonden aan de onderdeelen in binnen- en buitenland en daar gedistribueerd. Aan commandanten van onderdeelen wordt verzocht correspondentie over de benodigde aantallen te richten tot het Ministerie van Oorlog, Militair Kabinet.

ABONNEMENTEN

Niet ingedeelde officieren en anderen kunnen zich abonneren bij Moorman's Periodieke Pers, Bezuidenhout 9, Den Haag, postrekening 44715 à f 3.— per kwartaal; inningskosten 15 cent, tenzij ten minste 2 weken vóór het nieuwe kwartaal wordt gegireerd.

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD

OFFICIEEL ORGAAN van het
MINISTERIE VAN OORLOG

115de JAAR

Nr. 1

Januari 1946

Nadruk verboden

Directeur: J. MOORMAN, Res. Luitenant-Kolonel der Infanterie
Redactie: J. J. C. P. WILSON, Generaal-Majoor van den Generalen Staf
M. R. H. CALMEIJER, Kolonel van den Generalen Staf
D. A. v. HILTEN, Luitenant-Kolonel van den Generalen Staf
MR. W. J. v. DIJK, Res. Luitenant-Kolonel der Infanterie
J. H. JANSEN, Majoor der Infanterie
J. J. WIJNSOUW, Kapitein der Infanterie, Secretaris

Abonnement f 3.— per kwartaal, Overzeesche Gewesten en Buitenland f 15.— per jaar. Losse ex. f 1.25

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS, Bezuidenhout 9, Den Haag, Tel. 77.18.58, Postrekening 44.715

Inhoud

Officieele Mededeelingen van het Ministerie van Oorlog

Het Regeeringsbesluit betreffende Ned.=Indië	2
Uit de Legerorders L.O. 8—30.	11
Nieuws van de Maand	14

Redactioneel gedeelte

De Luchtlandings-operaties in Nederland (herfst 1944) door A. D. Bestebreurtje, Res.=Majoor der Infanterie	15
Maatregelen tegen herbewapening van Duitschland, door W. Th. Carp, Luitenant-Kolonel van den Gen. Staf	27
De Nederlandsche Infanterie in Opleiding. De stormbaan (foto=montage)	30
De technische ontwikkeling van het pantserwapen, door Ir. P. H. van der Trappen, Kapitein der Artillerie	41
De film bij de instructie, door J. H. Jansen, Majoor der Infanterie	53
Selectie voor den rang van Officier, door Mr. M. H. K. van der Graaf, Reserve=Majoor, Hoofd van den Psychologischen Dienst van de Koninklijke Landmacht.	56

VERZENDING AAN INGEDEELDE OFFICIEREN

De exemplaren voor beroepsofficieren, die zijn ingedeeld en voor reserve-officieren in werkelijken dienst worden vanwege het Ministerie van Oorlog collectief gezonden aan de onderdeelen in binnen- en buitenland en daar gedistribueerd. Aan commandanten van onderdeelen wordt verzocht correspondentie over de benodigde aantallen te richten tot het Ministerie van Oorlog, Militair Kabinet.

ABONNEMENTEN

Niet ingedeelde officieren en anderen kunnen zich abonneren bij Moorman's Periodieke Pers, Bezuidenhout 9, Den Haag, postrekening 44715 à f 3.— per kwartaal; inningskosten 15 cent, tenzij ten minste 2 weken vóór het nieuwe kwartaal wordt gegireerd.

OFFICIEELE MEDEDEELINGEN

van het

Ministerie van Oorlog

Het

REGEERINGSBESLUIT

betreffende

NEDERLANDSCH-INDIË

en de taak van Leger en Vloot in dat kader

Ten einde de officieren van Land- en Zeemacht in staat te stellen de onder hun commando staande troepen op de juiste wijze voor te lichten, zullen op geregelde tijden aan alle officieren nota's worden toegezonden, waarin door het Departement van Overzeesche Gebiedsdeelen een uiteenzetting wordt gegeven omtrent het Regeeringsbeleid ten aanzien van Indië en de taak, welke Leger en Vloot in dat kader zullen hebben te vervullen.

Voor de officieren van de Koninklijke Landmacht zal zulks geschieden door middel van publicatie in DE MILITAIRE SPECTATOR. Als eerste volgt hieronder een nota, getiteld: HET KONINKRIJK WEER IN DE BRANDING, waarin de laatste Voorzitter vanden Volksraad, Mr. J. A. JONKMAN, een overzicht geeft van de historische ontwikkeling van de verhouding tusschen Nederland en Indië, alsmede van de gebeurtenissen, welke tot het huidige conflict hebben geleid.

Het Koninkrijk weer in de branding

1. Vooropstelling.

De strijd, tusschen Indonesiërs en Nederlanders in Oost-Indië ontbrand, is een gevolg zoowel van de vroegere-eeuwenoude-koloniale verhouding als van den jongsten wereldoorlog, de Japansche bezetting in het bijzonder.

Voor het Nederlandsche volk gaat het vooral om de handhaving van zijn Koninkrijk als wereldrijk en om de vervulling van zijn internationale roeping onder de gunstigste omstandigheden.

De Indonesische volkeren zijn er op uit ook een eigen staatsverband te stichten, waarin zij vrij eigen kracht kunnen ontplooiën en door middel waarvan zij zich een eigen plaats in de rij der Vereenigde Naties kunnen verwerven.

2. Opgaaf.

Voor de vierde maal in zijn geschiedenis staat het Nederlandsche volk dus voor de taak, onder leiding van Oranje vorm te geven aan zijn staatsinrichting

in Europa en overzee, aan de gansch veranderde tijdsomstandigheden aangepast. Evenals de vorige malen dwingt daartoe een omwenteling in de wereld-geschiedenis.

Meer dan ooit echter moet thans onze staatsregeling mede voor de internationale gemeenschap aannemelijk zijn, en voor het eerst is de medewerking der Indonesische volkeren uitdrukkelijk vereischt.

3. Geboorte van den Nederlandschen Staat.

Omtrent vier eeuwen geleden, in de eerste eeuw der nieuwe geschiedenis, onder invloed van Reformatie en Europeesche maritieme expansie, werden de grondslagen van den Nederlandschen Staat gelegd.

Uit den strijd voor staatkundige en godsdienstige vrijheden tegen Spanje, grootste mogendheid van dien tijd, werd de Unie der Zeven Provinciën geboren, onder het centraal gezag der Staten-Generaal, gediend met name door de Raadpensionarissen van Holland en de Stadhouders der verschillende gewesten.

De Vader des Vaderlands ging vóór in dien strijd, gesteund en nagevolgd door Zijn Huis. De twee-eenheid van Nederland en Oranje was van den oorsprong af een onmisbaar element van den Staat.

De strijd overzee — gevoerd niet alleen om den vijand overal ter wereld afbreuk te doen, maar ook om aan onze internationale taak, toen in het bijzonder op het gebied van handel en scheepvaart gelegen, te kunnen blijven voldoen — verbond al dadelijk de beide Indiën met de Nederlanden.

De bondsakte der Unie van Utrecht (1579) en de octrooien der Oost- en West-Indische Compagnieën (1602 en 1621) regelden de samenwerking der Vereenigde (noordelijke) Nederlanden en het bedrijf overzee.

De stichting van Batavia (1619) en de verovering van Curaçao (1634) en van Suriname (1667) brachten de tegenwoordige overzeesche gebiedsdeelen al binnen het bereik van het Nederlandsch staatsverband.

Onze werkzaamheid elders, wijd verspreid over de wereld — b.v. in Noord-Amerika (1612 stichting van Nieuw-Amsterdam), in Zuid-Amerika (1630—1654 in Brazilië), in Zuid-Afrika (1652 aan de Kaap), om Australië (1642—1644), vestigde onze internationalen naam. St. George d'Elmina aan de Goudkust, in 1637 veroverd, bleef Nederlandsch tot 1870.

De Vrede van Munster (1648) bevestigde onze onafhankelijkheid — met Oranje en ook overzee.

Onze gouden eeuw was begonnen.

4. Wedergeboorte na den Franschen tijd.

Toen Fransche revolutie en Napoleontische overheersching de zoogenaamde nieuwste geschiedenis hadden ingezet en ook Nederland hadden meegesleept, had het Nederlandsche volk een nieuwe staatsinrichting te ontworpen, passende bij dien tijd.

Nederland werd een eenheidsstaat, waarbij de gebieden door de Oost- en West-Indische Compagnieën overzee verworven als koloniën en bezittingen werden ingelijfd.

1798. Eerste staatsregeling der Bataafsche Republiek.

1814. De soevereiniteit der Vereenigde Nederlanden aan Oranje opgedragen.

1815. Eerste Grondwet van het Koninkrijk der Nederlanden.

1814—1816. Engeland, en het Weensche congres, restitueeren Nederland grootendeels zijn koloniaal bezit.

1840. Nederland, na de scheiding met België, binnen zijn oude grenzen teruggekeerd.

1848. De groote vernieuwing van de Grondwet:

Uitrusting van de constitutioneele monarchie als een parlementaire democratie. Oranje onschendbaar en de Ministers verantwoordelijk. Ook het koloniale beleid aan de contrôle van de Staten-Generaal, vertegenwoordigende het geheele Nederlandsche volk, onderworpen.

1854 en 1865. Bij de wet Regeeringsreglementen voor Nederlandsch-Indië en voor Suriname en Curaçao vastgesteld.

Onder het staatsbestel van 1848 wendt de koloniale politiek zich allengs af van overheersching en exploitatie en kiest Nederland een vrijzinnige en ethische koers.

En de mannen van 1880 willen Nederland hoog op stooten midden in de vaart der volkeren.

5. Hervorming na den eersten wereldoorlog.

Tijdens en na den eersten wereldoorlog (voorafgegaan door de tweede groote koloniale expansie en de ontwaking van het Oosten en gepaard aan de Russische revolutie) had Nederland — hoewel buiten den oorlog gebleven — toch zijn staatsinrichting in overeenstemming met den nieuwen tijd te hervormen.

De grondwetsherzieningen van 1917 en 1922 voltooien den parlementair-democratischen regeeringsvorm, — waarborgen het Nederlandsch karakter van ons Koningschap —, verheffen de koloniën en bezittingen des Rijks tot Rijksdeelen met eigen naam: Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao, zelfstandig naast het oude moederland, maar nog onder Nederlands leiding.

De Regeeringsreglementen worden in wetten op de staatsinrichting omgezet, Indische (1925) en Surinaamsche en Curaçaosche (1936) Staatsregelingen genoemd.

Naast de aloude West-Indische vertegenwoordigende lichamen (al van 1866 dateerend), had ook Nederlandsch-Indië — in 1918 — zoodanige vertegenwoordiging gekregen. De herziening van 1922 en volgende jaren versterkt in het bijzonder door middel van deze colleges: de Volksraad van Nederlandsch-Indië en de Staten van Suriname en die van Curaçao de ontwikkeling van het zelfbestuur der Rijksdeelen overzee.

De ontwaking van het Oosten weerspiegelt zich in Nederlandsch-Indië in de Indonesisch-nationale beweging (in 1908 geboren), er naar strevende de Indonesische volkskracht actief en vruchtbaar te maken: cultureel en sociaal-economisch, nationaal en godsdienstig, plaatselijk, landelijk en internationaal.

De zelfwerkzaamheid der inlandsche bevolking krijgt aldus een grooter aandeel in de ontwikkeling van Nederlandsch-Indië, op den grondslag van de gezagsvestiging over den geheelen archipel (Van Heutsz), naast den westerschen ondernemingsgeest (Treib c.s.), de Leidsche School (Snouck Hurgronje en Van Vollenhoven), de ethische staatskunde (Van Deventer en Idenburg), zending en missie (b.v. Adrijani), en de Chineesche beweging.

De Volkenbond getuigt nog eens van de zedelijke verplichting der leidende staten en versterkt den drang der afhankelijke landen naar zelfstandigheid en naar het lidmaatschap van den bond.

6. Tweede wereldoorlog. Regeeringsstandpunt vóór de occupatie.

De tweede wereldoorlog — verschrikkelijke en grootsche omwenteling weer in de wereldgeschiedenis —, waarbij met name Nederland en Nederlandsch-Indië onder Duitse en Japansche onderdrukking hadden te lijden en Curaçao en Suriname geallieerde bescherming moesten inroepen, heeft vanzelfsprekend opnieuw het probleem aan de orde gesteld: de staatsinrichting van Rijk en deelen

op de traditioneele grondslagen overeenkomstig de zoo zeer veranderde omstandigheden te herzien, en wellicht te vernieuwen.

De Koningin en Hare radiotoespraken van Mei 1940 en 1941, Minister Welter bij zijn bezoek aan Nederlandsch-Indië in April 1941 en de Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië en de Gouverneurs van Suriname en van Curaçao in hun redevoeringen in 's lands vergaderzalen overzee op 16 Juni 1941 erkenden de noodzaak van staatsrechtelijke hervormingen in dien geest.

De Landvoogden kondigden daarbij aan, de bijeenroeping terstond na den oorlog van een conferentie van vooraanstaande personen uit de verschillende deelen van het Koninkrijk, om de Kroon van advies te dienen. De delegaties naar deze rijksconferentie — om een „ronde tafel” — werden bepaald op 15 afgevaardigden voor Nederland, 15 voor Nederlandsch-Indië, 3 voor Suriname en 3 voor Curaçao.

Bij de behandeling in den Volksraad van de begrooting voor 1942 — in Juli en Augustus 1941 — kenschetste de Indische Regeering haar politiek :

door uitdrukkelijk van waardeering te getuigen voor het Indonesisch-nationalisme, mits dit onder erkenning van de rechten van het Huis van Oranje bereid bleek binnen het Rijksverband zich uit te leven ;

door te verklaren, snelst mogelijk : Indië te willen maken tot een aan Nederland volkomen gelijkwaardig deel van het Rijk en de emancipatie van den Indonesiër te willen voltooien ;

door elke rasdiscriminatie te verwerpen ;

door te erkennen, dat Indonesiërs grooter aandeel toekwam in de leiding van het gouvernement en dat zij eindelijk behoorden te worden toegelaten in de staven der Westersche bedrijven ;

en door te herhalen, dat haar onderwijspolitiek streefde naar synthese tusschen Oost en West, tusschen Indonesische en Nederlandsche waarden.

7. Rede H.M. de Koningin 7 December 1942.

De veel geciteerde rede van de Koningin van 7 December 1942 — in het Engelsch uitgesproken en dus in het bijzonder tot voorlichting van het buitenland bestemd — bevestigde plechtig de vroegere uitspraken Harer Regeering, voornamelijk door de overtuiging uit te spreken, dat het na den oorlog mogelijk zou zijn het Koninkrijk op den hechten grondslag van volledig deelgenootschap op te bouwen, hetgeen de vervolmaking zou beteekenen van alles wat zich in het verleden heeft ontwikkeld, en daaraan toe te voegen, te weten dat geen politieke eenheid of nationale band kan blijven bestaan, wanneer deze niet vrijwillig wordt aangenomen, en gesteund wordt door het vertrouwen van het overgrootste deel der burgers.

Hare Majesteit wees er op, dat zoodanige politieke eenheid de verwezenlijking benadert van het doel waarvoor de Vereenigde Volkeren strijden, zooals dit b.v. in het Atlantisch Handvest belichaamd wordt.

In een nieuwe en betere toekomst zag Zij Haar Koninkrijk hervormd tot een gemeenebest, waaraan Nederland, Oost-Indië, Suriname en Curaçao deel zullen hebben, volkomen vertrouwende op zich zelf en met volkomen vrijheid van handelen voor elk deel wat betreft zijn eigen binnenlandsche aangelegenheden, terwijl zij volkomen bereid zijn elkander wederzijdsche hulp te verleen. Een dergelijke combinatie zal de kracht kunnen schenken aan het Koninkrijk en zijn deelen om hun verantwoordelijkheid te dragen zoowel naar binnen als naar buiten. Er zou geen plaats meer zijn voor eenig onderscheid

naar ras of nationaliteit. Slechts de bekwaamheid van de burgers afzonderlijk en de behoeften van de verschillende bevolkingsgroepen zullen de politiek van de Regeering bepalen.¹⁾

8. Indonesisch-nationale beweging voor de occupatie.

In de eerste jaren van den tweeden wereldoorlog, vóór de Japansche bezetting, ging de Indonesisch-nationale beweging voort de ontwikkeling der Indonesische volkeren te bevorderen, hunne krachten te ontplooiën en hun macht te organiseren. Haar leuzen: „Indonesia Raja” (Groot-Indonesië) en „Indonesia berparlement” (Indonesië bezitte een parlement), openbaarden haar verlangen naar eenheid en democratisch zelfbestuur.

De laatste maanden voor de bezetting was er een nieuwe federatie tot stand gekomen, de „Madjalis Rajat Indonesia” (de Indonesische Volksraad), waarin de politieke, de moslimsche en de werknemers-vereëningen naar samenwerking streefden en waardoor het doel der nationale beweging: een staat in den staat te vormen weer dichter benaderd werd.

Ook in deze oorlogsjaren bleef de beweging, in het algemeen gesproken, zoowel buiten als binnen den Volksraad loyaal en het behoud van het Rijksverband vanzelfsprekend beschouwen.

Desalniettemin drong zij er op aan staatsrechtelijke hervormingen al gedurende den oorlog te verwezenlijken, althans voor te bereiden, wenshende grooter zelfstandigheid, en zelfbeschikking volgens het Atlantic Charter.

De „Capi” (grootte combinatie van Indonesische politieke partijen) pleitte voor de Commissie-Visman voor vorming van een statenbond tusschen Nederland en Indonesia, waarin Indonesia

zelfstandig zou zijn, behoudens buitenlandsche zaken, defensie en vaststelling der Indische constitutie,
door een tweeledig staatshoofd zou worden geregeerd, bestaande uit een Nederlander benoemd door de Kroon en een Indonesiër in Indië verkozen, onschendbaar en bekleed met het recht van veto,
een Ministerie zou bezitten, door het staatshoofd benoemd en ontslagen, maar verantwoordelijk aan
een Indische Staten-Generaal met twee-kamers-stelsel,
een Tweede Kamer samengesteld door algemeen, direct kiesrecht, zonder zetelverdeling en met één gemengd kiezerscorps, en
een Eerste Kamer, organisch samengesteld, zoodat de overwegend Indonesische Tweede Kamer in evenwicht zou kunnen worden gehouden door een Eerste Kamer, waarin de juiste afweging der verschillende maatschappelijke belangen den doorslag geeft.

De Regeering verwees standvastig de behandeling van het vraagstuk der staatsrechtelijke hervormingen naar de periode na afloop van den oorlog.

9. De Japansche occupatie.

Het Japansche oorlogsgeweld, gevolgd door gewetenlooze onderdrukking en valsche propaganda, hebben de vreedzame hervorming van de koloniale verhouding in een gelijkwaardig deelgenootschap wreed verstoord.

Het oude Nederlandsch-Indië — dat in de periode van 10 Mei 1940—8 December 1941 zich nog in een laten glans had vertoond — ging binnen een drietal maanden van strijd (8 Dec. 1941—8 Maart 1942) ten onder.

¹⁾ Tekst ontleend aan de „Buitenlandsche politiek van Nederland” door P. J. Schmidt.

Uitstekende prestaties van zee- en luchtmacht, Nederlands beste tradities volgende, konden niet verhinderen, dat verouderd bestuursstelsel en legerorganisatie, in hoofdzaak stoelend op het koloniale verleden, onmachtig bleken de Japansche agressie behoorlijk te weerstaan.

Nederland werd in Oost-Indië overwonnen op een wijze, welke de vijand kon kenschetsen als den smadelijken ondergang van het Nederlandsche gezag, en welke in de oogen van onze Indonesische tegenstanders ons prestige te loor deed gaan en onze Indonesische medestanders het vertrouwen in ons deed verliezen.

Aan de Indonesiërs was nauwelijks eenig aandeel in den strijd toegekend.

De Japansche bezetting (Maart 1942—Augustus 1945) vernietigde, verneederde of verwijderde de Nederlandsche samenleving, doch schakelde de Indonesische bevolking in (op de eerste plaats ons niet goed gezinde Indonesische leiders) in den strijd tegen de geallieerden vóór Japans hegemonie in de sfeer van zoogenaamd gemeenschappelijke welvaart in „Asia Timoer Raja” (Groot Oost-Azië).

De rol der Nederlanders leek uitgespeeld, — Engelschen en Amerikanen zouden volgens de Japansche propaganda mede volkomen worden verslagen, — en de Indonesiërs schenen op eigen kracht aangewezen voor het behoud van een eigen volksbestaan.

10. Nederlands bijdrage in de oorlogvoering onbekend.

Dat Nederlandsch-Indië's bijdrage in het geallieerde krijgsbedrijf *voornamelijk* hierin bestond, dat Japan in Indië maar weinig vond wat zijn oorlogvoering dienen kon en dat voor Australië kostbare tijd gewonnen werd ;

dat de Nederlandsche Regeering onder Koningin Wilhelmina te midden van de geallieerden in Londen, onafgebroken, naar de beste tradities der Oranjes, haar taak had voortgezet ;

dat Nederland al spoedig, ondergronds en openlijk, een belangrijk aandeel had in het verzet in de bezette gebieden ;

dat Suriname en Curaçao de geallieerde zaak voortdurend belangrijk hadden gesteund ;

dat Koninklijke Marine en koopvaardij, militaire en burgerlijke luchtvaart op bijna alle oorlogsterreinen gewichtige diensten bewezen ;

dat de Nederlandsch-Indische regeering klaar stond om met behulp van de Nica, van Brisbane uit, haar taak te hervatten, en met de geallieerden het Oosten van den Archipel al weer binnengedrongen was ;

dat de Nederlandsche Regeering, in overeenstemming met de organen der verzetsbeweging in Nederland, duidelijk en krachtig zich de bevrijding van Indonesië, niet een herovering van Nederlandsch-Indië, ten doel had gesteld ;

dat sterke stroomingen in Indische interneeringskampen van een zelfden nieuwen geest getuigden ;

dat alles — en zooveel meer — was de Indonesische bevolking niet, of onvolgende, bekend.

Wat die bevolking wel zag, was dat de Japanners (niettegenstaande hun onvoorwaardelijke overgave) in Indië hun gezag behielden of dat aan Indonesiërs konden overdragen, of overlaten, terwijl de Nederlanders in de kampen hadden te blijven of aan deze slechts in het gevolg van de Engelschen een onduidelijke ondergeschikte rol werd toebedeeld.

11. Na de overwinning. Geen herstel Nederlandsch-Indisch gezag ; doch een Engelsch tusschenbestuur en een Republiek Indonesia.

Na de geallieerde overwinning bleef het herstel van het Nederlandsch-Indisch gezag uit ; — verscheen er laat en langzaam een onvolmaakt, zwak, plaatselijk Engelsch tusschenbestuur (namens de machtige geallieerden), — en grepen Indonesische nationalistten (vóór allen collaborateurs, als Soekarno, als meest gereede en belanghebbende partij) de gelegenheid aan, een staat in den staat te stichten, volgens hen een eigen onafhankelijke staat : de Republiek Indonesia.

Voor vele Nederlanders volgde aldus na jaren van Japansche onderdrukking een verlenging van vervolging door Indonesiërs, met wapens en methoden der Japanners, in menig opzicht en talrijke gevallen erger lijden brengende.

In November 1945 wordt in de republiek een nieuw kabinet gevormd, met Sjahrir als eerste Minister. Met hem komen andere Indonesische leiders op den voorgrond uit kringen zoowel van hen, die vroeger met de Nederlandsch-Indische Regeering hadden samengewerkt, als van hen, die non-coöperatie hadden gehuldigd, — leiders evenwel, die niet, of veel minder, met Japan hadden samengespannen.

Het bovenstaande geldt op de eerste plaats voor Java, en ook voor Sumatra ; in de andere Buitengewesten groeit een Nederlandsch-Indonesisch gezag, veelal verjongd en gemoderniseerd.

12. Indonesia tegenover Nederland.

Na den oorlog kwamen, door een voor Nederland ongelukkige samenloop van omstandigheden, de oude Nederlandsch-Indische Regeering en de jonge Indonesische Republiek als mededingers naar het gezag over den Archipel tegenover elkander te staan. Uit elkaar gehouden door het door de Britten namens de geallieerden uitgeoefend militair bestuur — tot elkaar gebracht door Britsche diplomaten, — en in het licht van breedverspreide en nieuwsgierige, niet zelden onvriendelijke en niet welwillende internationale belangstelling.

Dringend wordt de vraag gesteld, of onderhandelingen dan wel geweld het conflict zullen hebben op te lossen.

De Republiek eischt erkenning van de soevereiniteit, welke zij beweert — waar het Nederlandsch gezag zou hebben gefaald — te hebben verworven ; en zij wenscht zelf, en alleen, over het lot van het Indonesische volk te beschikken.

De Nederlandsche Regeering grondt haar stellingen op haar, volkenrechtelijk, voortlevende soevereiniteit, — op haar recht en plicht ook in Oost-Indië haar taak te volbrengen —, op haar verantwoordelijkheid, zooals die ook in art. 73 van het Handvest der Vereenigde Naties haar opgelegd is.

Haar voorstellen gaan dan ook uit van het Rijksverband en bieden daarop een uitwerking aan van de Koninklijke toezegging van December 1942 en van het voorschrift van het Handvest der U.N.O.

13. Aloud conflict opnieuw en scherper gesteld.

De toestand, waarin Indië is komen te verkeeren, en rechtskundige waardeering van het conflict, zouden aan een redelijke oplossing daarvan kunnen doen wanhopen.

Wanneer men zich echter over de teleurstelling over de na-oorlogsche ontwikkeling van de Nederlandsch-Indonesische verhouding heenzet en zich van de verbittering over de talrijke afschuwelijke incidenten, welke daarbij voorvallen, losrukt, en wanneer men een meer staatkundigen dan staatsrechtelijken gedach-

tengang wil volgen, dan treft het, dat het conflict niet nieuw, maar nu uitgekomen is.

Altijd is het gegaan om het welzijn zoowel van het Indonesische als van het Nederlandsche volk, — altijd was het duidelijk dat tusschen deze volkeren een nationale tegenstelling bestaat en dat zij naast gemeenschappelijke daarentegen ook verschillende belangen hebben — en altijd waren groote buitenlandsche belangen — op de eerste plaats Britsche — betrokken bij den gang van zaken in den Archipel.

Thans hebben de omstandigheden er toe geleid, dat niet alleen naar den staatsvorm moet worden gezocht, welke de beste samenleving en samenwerking tusschen de Indonesische volkeren en het Nederlandsche volk waarborgt, maar dat vooraf nog de vraag moet worden beantwoord, of een blijven samengaan voor *beide* volken, en voor de internationale gemeenschap, boven scheiding, verkieslijk is.

14. Blijven samengaan.

Zonneklaar is een blijven samengaan voor alle partijen verkieslijk, mits het Nederlandsche volk en de Indonesische volkeren vrij naar eigen aard en behoeften zich kunnen ontplooiën, mits het hen vereenigend staatsverband gelijkelijk ieders belangen en wezenlijk gemeenschappelijke belangen behartigt en mits Nederland en Indonesië ieder door middel van een eigen lidmaatschap van de organisatie der Vereenigde Naties een eigen plaats in de rij der volkeren bekleeden, samenwerkende of ieder een eigen weg gaande al naarmate zulks mogelijk en wenschelijk is.

Voor het Nederlandsche volk is de aloude band met Oost-Indië een der voornaamste factoren, welke staatkundig, sociaal-economisch en cultureel de grootheid van het anders kleine Nederland bepalen, welke Nederland onder de United Nations een plaats als „middelgrote mogendheid” hebben ingeruimd.

Voor de Indonesische volkeren houdt die band het Indisch Gemeenebest bijeen, dat uit zich zelf wellicht over geen ander deugdelijk bindmiddel beschikt —, verstrekt die band de middelen welke zij van het Westen voor hun welvaart en ontwikkeling behoeven —, verleent die band den steun, welken zij noodig hebben om een zelfstandige plaats in de internationale gemeenschap in te nemen.

Voor de internationale gemeenschap waarborgt de handhaving van een innige staatkundige band tusschen Nederland en Indonesië, dat buitenlandsche belangen hun rechtmatig aandeel in de grondstoffen en in de ontwikkeling van Indië zullen behouden of verkrijgen en daar een rechtsorde van hoog gehalte zullen vinden, en schept het voortbestaan van het Koninkrijk der Nederlanden de goede kans, dat de tot dit wereldrijk behoorende leden van de U.N.O., ieder afzonderlijk en gezamenlijk, steunende op hun eeuwenouden, beproefden omgang, kostbare bijdragen voor de ontwikkeling der nieuwe wereldorganisatie zullen leveren.

15. Federatief Rijksverband.

Het Rijksverband zal echter de vrije ontplooiing der deelen naar eigen aard en behoeften, en in eigen omgeving, niet mogen belemmeren. Het zal dus federatief, niet unitarisch, moeten worden opgebouwd.

Nederland stelt even hoogen prijs op het behoud van zijn zelfstandigheid als de overzeesche gebiedsdeelen hun zelfstandigheid begeeren te bereiken.

En even goed als Nederland in West-Europa regionaal voor bepaalde belangen met vreemde mogendheden verbintenissen moet kunnen aangaan, moet Indo-

nesië dat met Zuid- of Oost-Aziatische of Australische landen vermogen, en moeten Suriname en Curaçao tot een Zuid-Amerikaansch en Caribisch verbond kunnen toetreden of aan een Pan-Amerikaansche conferentie kunnen deelnemen.

16. Decentralisatie en differentiatie overzee.

Evenzeer als in Nederland door provinciale en gemeentelijke autonomie aloude gewestelijke en stedelijke vrijheden zijn blijven voortleven, en immigranten zijn opgenomen en toch zich zelf hebben kunnen blijven, zal ook Indonesië binnenslands de vrije ontplooiing naar eigen aard en behoeften van de verschillende Indonesische volkeren en van de andere bevolkingsgroepen: Indische Nederlanders, Indo-Chineez, Arabieren, moeten behartigen, zoowel in de onderlinge verhouding der burgers als in den onderbouw, als ook in het centrale gouvernement der staatsinrichting.

Suriname en Curaçao zullen op hunne wijze moeten voortgaan hun verschillende bevolkingsgroepen, op zich zelf gebleven of vermengd, een eigen ontwikkeling te schenken.

17. Conclusie.

Derhalve wordt het Oost-Indisch conflict in het bijzonder, en het vraagstuk der staatsrechtelijke hervormingen na den tweeden wereldoorlog in het algemeen, beheerscht door dezen drieledigen wensch:

- a. handhaving van het Koninkrijk der Nederlanden en der beide Indiën, als wereldrijk ten bate zoowel van Indonesië, Suriname en Curaçao als van Nederland als van de internationale gemeenschap;
- b. hervorming van de verhouding der Rijksdeelen onderling tot een waarachtige associatie, een bondgenootschap van de onderscheiden landen en volken binnen het Rijk;
- c. instelling van een Nederlandsch, Indonesisch, Surinaamsch en Curaçaosch burgerschap, onder eerbiediging van de verschillende daarin vertegenwoordigde nationaliteiten, gelijkberechtigd in verhouding tot het Rijk, alsook zooover redelijk in de andere rijksdeelen en tegenover het buitenland.

18. Het Koninkrijk: wereldrijk.

Hier volge — wellicht ten overvloede — nog een onvolledige, korte schets van het Koninkrijk der Nederlanden als wereldrijk.

Volkenrechtelijk ligt het Rijk over vier werelddeelen verspreid, geografisch verdeeld over zes gebieden, de meeste in centra van wereldverkeer gelegen:

- de (Noordelijke) Nederlanden (Europa),
- de Oost-Indische Archipel (Azië),
- de westelijke helft van Nieuw-Guinea (Australië),
- Suriname (Zuid-Amerika),
- Curaçao, Aruba, Bonaire (Antillen beneden den wind),
- Saba, St. Eustatius, deel van St. Maarten (Antillen boven den wind).

Het grondgebied beslaat $\pm 2.000.000$ km², dat is ongeveer $1/64$ van de aarde, ongeveer $1/16$ van het Britsche Imperium en ongeveer $1/4$ van de U.S.A.

De bevolking bedraagt ± 80 millioen zielen (Nederland 9 millioen, Oost-Indië 70 millioen, Suriname 200.000, Curaçao 100.000); deze is dus b.v. even talrijk als die van de 18 Spaansch-Amerikaansche republieken gezamenlijk (volkstellingen 1930).

De voornaamste rassen zijn vertegenwoordigd : Kaukasiërs, Maleiërs, Mongolen, Negers, Indianen en Semieten.

De meeste religies worden beleden, of doen hun invloed gelden : Christendom (Rooms-Katholicisme en Protestantisme in velerlei schakeering), Islam, Confucius, Israëlieten, Hindoeïsme en Boeddhisme en animisme.

De drie groote culturen leven er : de westersche, de Indische en de Chineesche. Kunsten en wetenschappen genieten internationale vermaardheid (b.v. schilderkunst en Nobelprijzen).

Alle wereldzeeën hebben de Nederlanders vele eeuwen lang bevaren en met bijna alle volkeren hebben zij betrekkingen aangeknoopt.

Stamverwantschap verbindt de Nederlanders met Zuid-Afrika, Vlaanderen en Noord-Amerika, de Indonesiërs met de Philippijnen, Malakka en Madagaskar, de Indo-Chineezers en Arabieren met China, en Hadramaut enz.

In het internationale zakenleven speelt Nederland ook in den jongsten tijd een vooraanstaande rol, b.v. in scheepvaart en sleepvaart, luchtvaart, havenwerken, olie, gloeilampen en radio, margarine en kunstzijde, diamant, bankwezen ; belangrijke grondstoffen en producten levert het Koninkrijk.

Het internationale rechtsleven werd immer uitstekend gediend. Grotius, Bijnkershoek, Asser, Van Vollenhoven, Loder. Het Internationale Gerechtshof komt dan ook weer in Den Haag (zij het helaas thans voorloopig zonder Nederlandsch lid).

Nederland werd bij eerste verkiezing lid van den Veiligheidsraad van de U.N.O. (zij het maar voor een jaar) en levert een adjunct-Secretaris-Generaal. En het is een wel sprekend toeval, dat de zetel van de U.N.O. vermoedelijk wordt gevestigd op een plaats, welke eens tot Nieuw-Nederland heeft behoord.

19. Slot.

In dit wereldrijk biedt Nederland aan Indonesië — en aan Suriname en Curaçao — een plaats aan „op den hechten grondslag van volledig deelgenootschap”.

Dat wereldrijk behoort weliswaar tot de kleinere wereldrijken. Maar Huizinga schreef in zijn laatste werk „De geschonden wereld” :

„De tijd wordt, tenzij onze beschaving in het niet verzinkt, misschien spoedig weer rijp voor de waardeering van kleine politieke grootheden. De rol der kleine staten is niet uitgespeeld, integendeel zij begint pas.” (Blz. 59 en 232).

UIT DE LEGERORDERS

L.O. Nr. 8. — Gebruik van gas en electriciteit.

In deze legerorder wordt aangedrongen op de grootst mogelijke zuinigheid ten aanzien van het gebruik van gas en electriciteit.

L. O. 13] — Dienstreizen naar Engeland.

In verband met de zeer precaire deviezen positie van ons land, mag bij dienstreizen naar Engeland, behoudens in zeer dringende gevallen, alleen gebruik worden gemaakt van de Batavierbooten.

L. O. 15 — Verhuiskosten.

Alvorens tot verhuizing voor Rijksrekening te mogen overgaan, behoort door den betrokken ambtenaar langs den hiërarchieken weg een daartoe strekkend verzoek aan het Ministerie van Oorlog te worden gericht.

Indien gunstig op het verzoek wordt beschikt, zullen daarbij tevens aan belanghebbende de namen van erkende expediteurs worden medegedeeld, waaruit voor het overbrengen van het meubilair een keuze kan worden gedaan.

Voor contrôle op de in rekening gebrachte bedragen moet de expediteur de kwitantie door de „Regeling Centrale Meubeltransport” voor „accord” laten afstempelen.

Op kwitanties zonder deze „accord”-verklaring zal geen tegemoetkoming worden verleend.

L. O. 16. — Adresseering van poststukken.

Ten aanzien van de adresseering van poststukken, bestemd voor in Nederland geleverde Nederlandsche onderdeelen en militairen is het volgende bepaald :

In verband met het feit, dat sedert 17 Februari j.l. de poststukken, bestemd voor in Nederland geleverde Nederlandsche militairen en militaire onderdeelen, niet meer worden vervoerd door den Britschen Legerpostdienst, bepaal ik, dat met ingang van evengenoemden datum, de poststukken als vorenbedoeld zullen moeten geadresseerd worden als volgt :

Rang, naam, voorletters, legernr., onderdeel ;

Plaatsnaam, waar militair of onderdeel geleverd is, met volledig adres.

Ten overvloede zij nog vermeld, dat in geval poststukken bestemd voor militairen en militaire onderdeelen als hierboven bedoeld, welke na gemelden datum nog een toevoeging „B.A.O.R.” dragen, door de Engelsche postinstanties aan den afzender zullen worden geretourneerd.

De aandacht wordt er op gevestigd, dat de Nederlandsche Posterijen nog geen pakketpost verzorgen.

In verband hiermede kunnen alleen briefpostzendingen tot een maximumgewicht van 2 kg. ter verzending worden toegelaten.

L. O. 17. — Legerorders, uitgaande van den Chef van den Generalen Staf.

Ter kennis wordt gebracht, dat in den vervolge mede in de legerorders zullen worden opgenomen, orders, mededeelingen en aanwijzingen, uitgaande van den Chef van den Generalen Staf.

Deze legerorders, welke ter onderscheiding van de overige zullen worden aangeduid met de letters G. S. achter het volgnummer, zullen van kracht zijn voor alle onderdeelen der Koninklijke Landmacht, welke onder de bevelen staan van den Chef van den Generalen Staf.

L. O. 23 — Voeding.

Blijkens deze L.O. mag aan diegenen, welke in eigen voeding voorzien, doch op grond van het bepaalde in L.O. 1945 no. 85 gebruik maken van de boven hun burgerrantsoen in de Mess te ontvangen 7 maaltijden per week, geen vergoeding wegens gemis van levensmiddelen worden uitgekeerd.

L. O. 26. — Vredesorganisatiën.

Bij Ministerieele Beschikking van 31 Januari 1946, Militair Kabinet, bureau 2 no. 417 is bepaald, dat de inhoud van Boekwerk no. 82 Vredesorganisatiën is vervallen.

L. O. 28. — Oorlogsherinneringskruis. (Zie blz. 74 en 75 van Nr. 2/1945 van „De Militaire Spectator”)

Er wordt, wellicht ten overvloede, de aandacht op gevestigd — in het bijzonder van de Commandanten, bevoegd tot het uitreiken van machtigingen tot het dragen van het Oorlogsherinneringskruis, c.q. met gespen — dat de laatste zinsnede van artikel 2 van het Koninklijk Besluit dd. 16 Maart 1944, no. 6 (Legerorder 1944, no. 6), betreffende voornoemd herinneringsteeken, van den aanvang af aldus is opgevat, dat de gestelde termijn van 6 maanden dienst „in een functie” moet zijn volbracht buiten het vijandelijke of door den vijand bezette gebied.

Ten einde alle misverstand uit te sluiten zal deze opvatting, welke ongewijzigd is, binnenkort in een aanvulling op vorenbedoeld Koninklijk besluit worden vastgelegd.

L. O. 29. — Teekeningsbevoegdheid movement-orders.

Met intrekking van alle vóór den datum van uitgifte dezer legerorder

bestaande regelingen, wordt door mij bepaald, dat movementorders en application-forms voor reizen Nederland—Engeland en omgekeerd, behalve door mij, den Secretaris-Generaal en door mij aan te wijzen hoofdofficieren van mijn Ministerie, uitsluitend mogen worden ondertekend door den :

Inspecteur-Generaal der Koninklijke Landmacht ;

Chef van den Generalen Staf ;

Kwartiermeester-Generaal ;

Inspecteur van den Geneesk. Dienst der Kon. Landmacht ;

Inspecteur der Militaire Administratie ;

* ieder voor zooveel betreft het onder hen ressorteerend personeel.

Voor het in Engeland gestationneerd personeel verleen ik een gelijke bevoegdheid aan den Commandant Nederl. Troepen in Engeland, voor zooveel betreft het aldaar onder hem ressorteerend personeel, en aan het Hoofd Bureau Londen van het Ministerie van Oorlog voor zooveel betreft al het overige in Engeland verblijvend personeel.

De Chef van den Generalen Staf is gerechtigd zijn teekeningenbevoegdheid te delegeren aan ten hoogste vijf — en de overige hierboven genoemde autoriteiten aan ten hoogste drie, door hem (hen) met name aan te wijzen Hoofd-officieren met den rang van ten minste Luitenant-Kolonel.

Gestencilde handteekeningen zijn op movement-orders en application-forms niet toegelaten.

L. O. 30. — Distributiebescheiden.

De wenschelijkheid is gebleken om de bepalingen, nopens de inlevering van distributiebescheiden, nader aan te passen aan de voorschriften van den Distributiedienst.

Onder intrekking van het ter zake bepaalde in punt 8 van de Administratieve aanwijzingen, vastgesteld bij mijn schrijven van 13 September 1945, VIIIe Afd., no. 126 en in L.O. 1945, no. 67, wordt het volgende vastgesteld.

Alle in werkelijken dienst zijnde

militairen, die Rijksvoeding ontvangen, moeten hun distributiestamkaart met inlegvel, tabakskaart, levensmiddelenbonnen, visch- en groentekaart en textiel/lederkaart bij den commandant van hun onderdeel inleveren, indien zij deze bescheiden niet reeds inleverden bij den distributiedienst van hun woonplaats tegen ontvangst van een *gezegeld* ontvangstbewijs MD 112—04 en een ontvangstbewijs MD 222—03 van dien Dienst. (Officieren en onderofficieren behoeven de textiel/lederkaart niet in te leveren.)

Voor de inlevering van genoemde distributiebescheiden, die onmiddellijk na de inname dient plaats te vinden, moet de commandant gebruik maken van formulieren, die voor elken man in 3-voud worden opgemaakt. Eén exemplaar wordt met de ingenomen distributiebescheiden aangetekend gezonden naar den distributiedienst ter plaatse, met verzoek om toezending van een *gezegeld* ontvangstbewijs per betrokkene.

Eén exemplaar wordt aan den man uitgereikt en één exemplaar blijft in het archief van den commandant.

Bij het innemen der bescheiden dient nauwkeurig toegezien te worden, dat alle nog niet geldig verklaarde bonnen aanwezig zijn. De distributiedienst ter plaatse neemt de bescheiden in ontvangst tegen afgifte van een ongezegeld ontvangstbewijs MD 112—04 en een ontvangstbewijs MD 222—03 en zendt de distributiebescheiden door naar den distributiedienst in de woonplaatsen van de betrokkenen.

Deze dienst geeft daarop *gezegelde* ontvangstbewijzen af en zendt deze aan den betrokken commandant.

Vóór de doorzending naar den distributiedienst ter plaatse moeten de bonkaarten ongeldig gemaakt worden door een over alle nummers loopende inktlijn. De *gezegelde* ontvangstbewijzen van *alle* betrokkenen moeten door den commandant worden opgelegd en bij verplaatsing der militairen meegezonden.

den worden naar het nieuwe onderdeel. Bij dienstverlating (bij voorzien in eigen voeding) moeten de *gezegelde* ontvangstbewijzen aan de betrokkenen worden uitgereikt.

Voor niet-militairen, die bij uitzondering Rijksvoeding genieten, moet op dezelfde wijze worden gehandeld als hierboven omschreven.

NIEUWS VAN DE MAAND

(Afgesloten op 28 Februari 1946)

Mutaties.

Van de rechtstreeks onder het Ministerie van Oorlog ressorteerende instellingen verhuisde het Centraal Afwikkelingsbureau der Binnenlandsche Strijdkrachten van Apeldoorn naar Hotel Pomona in Utrecht.

Bij de onderdeelen onder de bevelen van den *Chef van den Generalen Staf* zal ingaande 1 Maart 1946 een ingrijpende wijziging in de bevelsverhouding intreden, waarover in het volgend nummer meer uitvoerige inlichtingen zullen worden verstrekt.

De 8e en 9e Compagnie Aan- en Afvoertroepen werden op 2 Februari jl. opgeheven.

Dienst van den Kwartierm.-Generaal.

Bij dezen dienst vonden de volgende veranderingen plaats:

De 10e compagnie vertrok van Schiedam naar Amsterdam (8 Februari).

De 2e compagnie Aan- en Afvoertroepen op 1 Febr. van Tilburg naar Enschede, Vliegveld Twente.

De 4e compagnie Aan- en Afvoertroepen op 7 Febr. van Roosendaal naar vliegveld Teuge.

De 7e compagnie Aan- en Afvoertroepen eveneens naar laatstgenoemd vliegveld.

De 11e compagnie Aan- en Afvoertroepen van Rheden naar Arnhem, Saxen Weimarkazerne.

De 1e Mobile WAsscherij- en Badenheid van Assen naar Grave.

Inspectie der Genie.

Ingesteld werd een 3e Genie-com-

mandement, gevestigd te Apeldoorn in de Willem III kazerne.

Met de kaarten en bonnen van later in werkelijken dienst komende militairen, die Rijksvoeding genieten, dient evenzoo te worden gehandeld.

mandement, gevestigd te Apeldoorn in de Willem III kazerne.

Tot het 1e Genie-commandement behooren de volgende Eerstaanwezenschappen:

Bergen op Zoom, Gorinchem, Nijmegen, Venlo en Breda.

Tot het 2e: Haarlem, Amsterdam, 's-Gravenhage, Utrecht, Amersfoort.

Tot het 3e: Groningen, Zwolle, Apeldoorn, Arnhem.

Van de voor *Nederlandsch-Indië* bestemde onderdeelen vertrok II-7 R. I. op 17 en 18 Februari naar Engeland.

Divisie A.

De Staf van het Regiment Stoottroepen is thans gevestigd te Steenwijk, Paardenmarkt.

De 1e compagnie Militaire Politie vertrok op 9 Februari van Rotterdam naar Tilburg, Zomerstraat 54.

Gezagstroepen.

Op 15 Februari werd het District Noord-Holland-Zuid opgeheven en bij het District Noord-Holland-Noord gevoegd. Standpl. Bevelhebber: Alkmaar.

Op 10 Februari werden de Districten Limburg-Noord en Limburg-Zuid samengevoegd tot één District Limburg. Standplaats Bevelhebber: Maastricht.

Op 1 Februari werden samengevoegd tot een nieuw District Salland (standplaats Bevelhebber: Zwolle) de Districten Vollenhove en Salland.

De Staf van den Bevelhebber in de 5e Militaire Afdeling werd op 1 Februari verplaatst van Haren (Gr.) naar Heereweg 101 te Groningen.

Einde der Officieele Mededeelingen van het Ministerie van Oorlog.

De LUCHTLANDINGS-OPERATIES in Nederland (Herfst 1944)

door A. D. BESTEBREURTJE, Res.-Majoor der Infanterie

II. De gevechten in en om Arnhem 17—26 September 1944.

De gegevens zijn, behoudens eigen ervaringen en aantekeningen ontleend aan het officieele rapport van het Britsche Ministerie van Inlichtingen „By Air to Battle”.

Terwijl ten Noorden van Eindhoven en tusschen Grave en Nijmegen de parachutisten van de 101e en 82e Amerikaansche Luchtlandingsdivisies den grond tegemoet zweven, landt westelijk van Arnhem de eerste lift van de Britsche 1e Parachutisten-divisie, om de overgangen over den Rijn te veroveren en te houden tot het 2e Britsche leger hen bereiken zal. Zonder veel weerstand te ondervinden — een goed dozijn Duitschers wordt gevangen genomen — hebben zes officieren en 180 man van de 21e Onafhankelijke Parachutisten Compagnie twee landingsterreinen ten Noorden en Zuiden van de spoorlijn Arnhem—Utrecht westelijk van Wolfheze gemarkeerd en een half uur later dalen de zweefvliegtuigen van de 1e Luchtlandingsbrigade, gevolgd door de springers, die de 1e Parachutistenbrigade vormen.

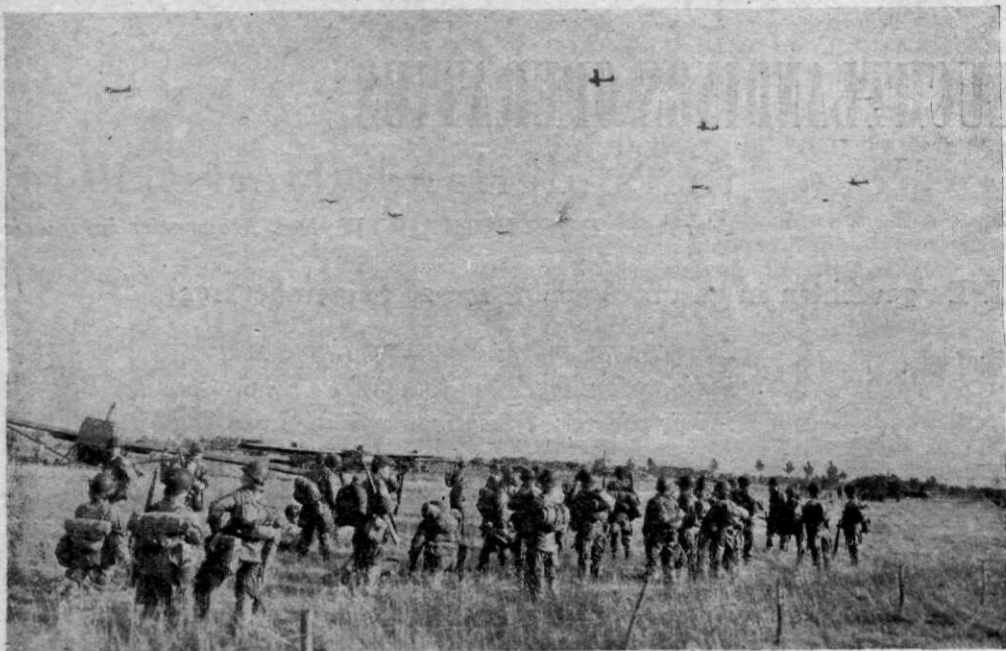
Buitendien zijn met deze eerste groep de Divisiestaf, het Luchtlandingsverkenningsseskadron en een deel van de bij de divisie ingedeelde artillerie, pioniers, genie- en verbindingstroepen en twee Luchtlandings-veld-ambulances gearriveerd. Ook is bij hen een aantal Nederlandsche commando's, die door hun taalkennis zeer nuttig zijn en bij deze gelegenheid voor het eerst in een „glider” vliegen.

De landingsterreinen zijn betrekkelijk ver verwijderd — het meest nabijgelegen rond 10 km — van het hoofdoject, de groote verkeersbrug over den Rijn. Maar Generaal-majoor R. E. Urquhart, de commandant, heeft deze twee terreinen en een derde nog iets westelijker en eveneens ten Noorden van de spoorlijn Arnhem—Utrecht, dat Maandag door de 4e Parachutistenbrigade gebruikt zal worden, voor zijn divisie gekozen, omdat het vliegveld Deelen, noordelijk van Arnhem en de stad zelf sterk met luchtdoelgeschut verdedigd zijn. En dat beteekent voor de langzaam vliegende Dakota-transportvliegtuigen en bommenwerpers met zweefvliegtuigen in sleep een doodelijk gevaar.

Het 2e en 3e bataljon van de 1e Parachutisten-brigade hebben de opdracht de bruggen te nemen, terwijl het 1e bataljon hen als reserve zal volgen.

Om 15.00 uur marcheert Lt.-kolonel J. D. Frost, een veteraan van den aanval uit de lucht op Bruneval in 1942, met zijn 2e bataljon af. Direct voegen zich leden van de Nederlandsche Binnenlandsche Strijdkrachten als gidsen bij hem en met hun hulp worden een aantal Duitsche voertuigen verrast en een 20 man gevangen genomen. In het Doorwerthsche Bosch is eenig verzet, en even later, bij de spoorlijn, veroorzaakt een pantserwagen wat last. De C-compagnie nadert hier de spoorbrug, maar beleeft een teleurstelling: de brug gaat de lucht in op het oogenblik, dat een peloton het noordelijke hoofd betreedt. De opmarsch

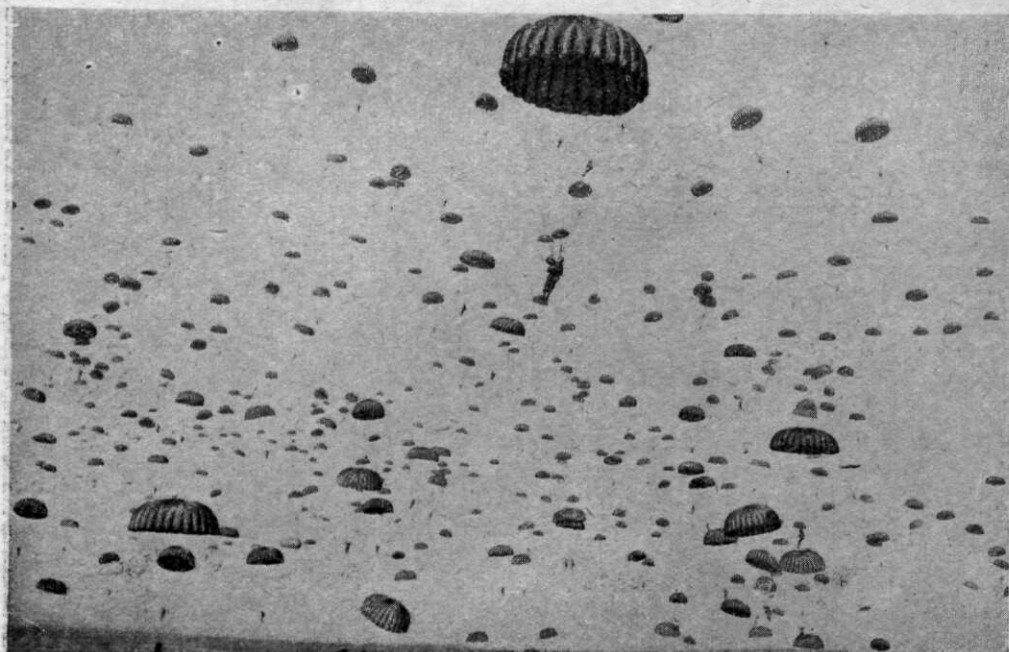
De zweefvliegtuigen arriveeren, in het midden drie en rechts een der Douglas toestellen, die de „gliders” getrokken hebben.

stuit opnieuw op tegenstand bij een heuvel, den Brink genaamd, zuidelijk van de bocht in de spoorlijn. Een aanval van de B-compagnie ruimt ook hier de Duitschers op, maar niet zonder eigen verliezen. De A-compagnie is intusschen Arnhem binnen gerukt en bereikt na wat schermutselingen met enkele kleine Deutsche groepen het noordelijke einde van de verkeersbrug. Een bunker wordt met behulp van een 6 pond anti-tankkanon genomen, de voor de verdediging belangrijke gebouwen rondom den noordelijken oprit worden bezet. Het gelukt echter niet, ook het zuidelijke einde nog denzelfden avond in handen te krijgen, een pantserwagen en een stuk luchtdoelgeschut vuren vlak over de brug en doen elke poging teniet.

De B-compagnie is evenmin in staat de rivier verder westelijk over te steken om van het Zuiden aan te vallen, omdat geen booten te vinden zijn en de pontonbrug vernietigd is.

Zoodra het licht is, beginnen de pogingen van de Duitschers de Britten uit hun posities te verdrijven. Van 11 pantserwagens, die van het Zuiden over de brug komen opzetten, wordt echter het grootste gedeelte vernietigd en een hevigen Duitschen aanval tegen den avond, gesteund door tanks en rupsband-artillerie heeft al evenmin succes. Wel moeten de parachutisten enkele huizen opgeven, die in brand gestoken zijn.

Intusschen zijn echter de twee andere bataljons nog steeds niet bij de brug gearriveerd. Het 3e bataljon, dat langs een meer noordelijke route Arnhem zou bereiken, stoot reeds tusschen Wolfheze en Oosterbeek op vijandelijke infanterie en pantserwagens. Hevige gevechten ontstaan en slechts de resten van één compagnie bereiken 's nachts het schoolgebouw bij de brug, de eenige versterking, die het 2e bataljon krijgt!

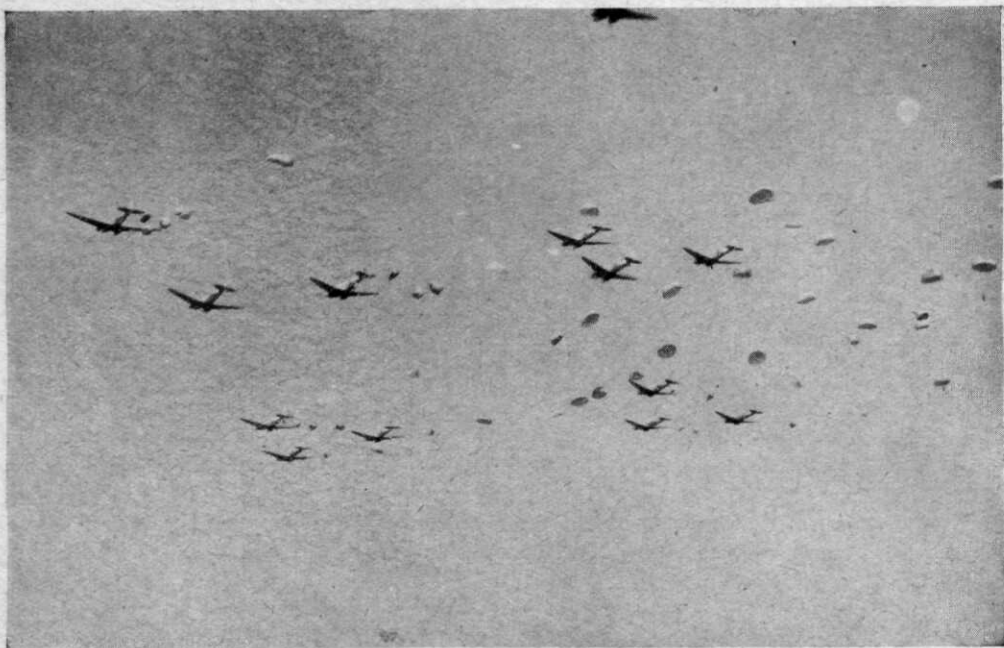

Het dalen bij Groesbeek van het 505e Amerikaansche Parachutisten Regiment.

De twee andere compagnieën trachten den volgenden ochtend door te stooten maar loopen in felle straatgevechten geheel vast.

Het 1e bataljon, dat als reserve zal volgen, stoot op Duitsche stellingen noordelijk van Wolfheze. De vijand zit hier goed ingegraven en even later verschijnen ook nog vijf Duitsche tanks en 15 pantserwagens. Van dit oogenblik af levert het bataljon een reeks gevechten en komt maar heel langzaam voorwaarts. De reden is, dat de vijand de routes, waarlangs de twee andere bataljons in den namiddag opgerukt zijn, achter de parachutisten bezet heeft, zoodat nu het nakomende bataljon veel meer tegenstand ondervindt. Een hevige strijd ontstaat vooral in Mariëndaal, waar de Duitschers zich in een fabriek genesteld hebben. Tegen den avond bereikt het 1e bataljon het St.-Elizabeth Hospitaal, zijn sterkte bedraagt echter nog maar een honderd man. Beide bataljons zijn door den fellen strijd van huis tot huis geheel versplinterd en opgelost in kleine, zelfstandig opereerende gevechtsgroepen. Het onderling contact wordt eigenlijk alleen nog onderhouden door de dappere koeriers van de Nederlandsche Binnenslandsche Strijdkrachten, die ook de telefooncentrale hebben bezet en eveneens langs dezen weg berichten doorgeven. Zelfs de divisie-commandant is tegen wil en dank twee dagen slachtoffer van den verwarden toestand. Hij vertoeft bij de staf van het 3e bataljon van de 1e Parachutisten-brigade gedurende het oprukken. Zijn jeep wordt geraakt, zijn radiotoestel is buiten werking, mortiervuur maakt het noodzakelijk dekking in een huis te zoeken en tanks in de straten zorgen er voor, dat divisie- en brigade-generaal met nog twee officieren in hun schuilplaats moeten blijven. Een Duitscher, die aan het kelderraam verschijnt, wordt door Generaal Urquhart met een revolvershot gedood — een zeldzaam voorval in de moderne oorlogvoering — en pas Dinsdagochtend verschijnt hij in Hartestein om weer het bevel over zijn divisie te voeren.

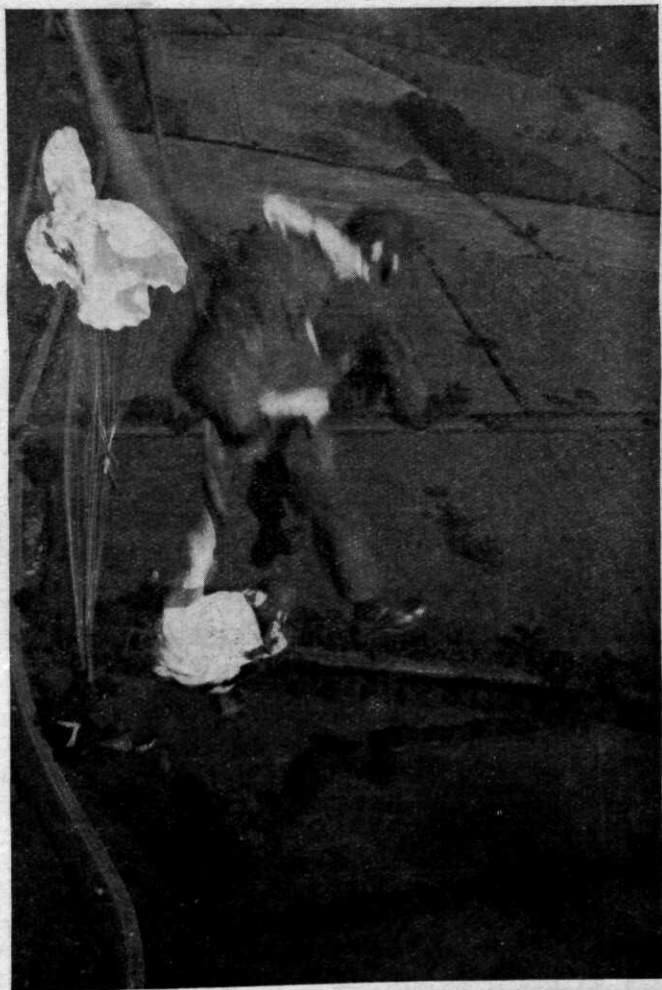

De parachutisten springen uit een formatie Douglas-transporttoestellen.

De hoofdopdracht voor de 1e Luchtlandingsbrigade, die eveneens uit drie bataljons bestaat — het 2e bataljon van het South Staffordshire Regiment, het 1e bataljon van de Kings Own Scottish Borderers en het 1e bataljon van het Border Regiment — plus toegevoegde specialistentroepen en die uit de zweefvliegtuigen van de eerste lift onder het spelen van den regimentsmarsch door een Schotschen pijper was ontladen, luidt : de landingsterreinen voor de tweede landing te beveiligen. Toch zendt Brigade-generaal P. H. W. Hicks, die gedurende de afwezigheid van den divisiecommandant het commando overgenomen heeft, twee compagnieën van het South Staffordshire Regiment, ter versterking naar de brug. Deze twee compagnieën slagen er evenmin in, het vitale punt te bereiken en blijven bij de resten van het 1e en 3e Parachutisten-bataljon in de straten van Arnhem hangen.

De beide Schotsche bataljons wijzen gedurende den nacht herhaalde aanvallen van den vijand op de landingsterreinen af.

Op Maandagmorgen, 18 September, wordt de tweede lift verwacht, doch door slecht weer in Engeland arriveeren het 10e, 11e en 156e Parachutisten-bataljon pas in den namiddag. Mannen met oranje armbanden helpen bij het ontladen van de zweefvliegtuigen. Opnieuw wil Brigadier Hicks probeeren aan de verdedigers van het bruggenhoofd hulp te zenden en tegelijk de resten van het 1e en 3e Parachutisten-bataljon los te maken. De twee overige compagnieën van het 2e South Staffordshire Bataljon en het 11e Parachutisten-bataljon vertrekken met deze opdracht, maar ook zij komen niet verder dan het St. Elizabethziekenhuis en een klooster. Twee verwoede bajonet-aanvallen, die één compagnie tot acht, een andere tot zes man, allen gewond, verminderen, brengen de parachutisten, die hun kameraden bij de brug willen helpen, niet dichter dan op 1000 m van het doel. Zoo is na 48 uur de opdracht, een half-

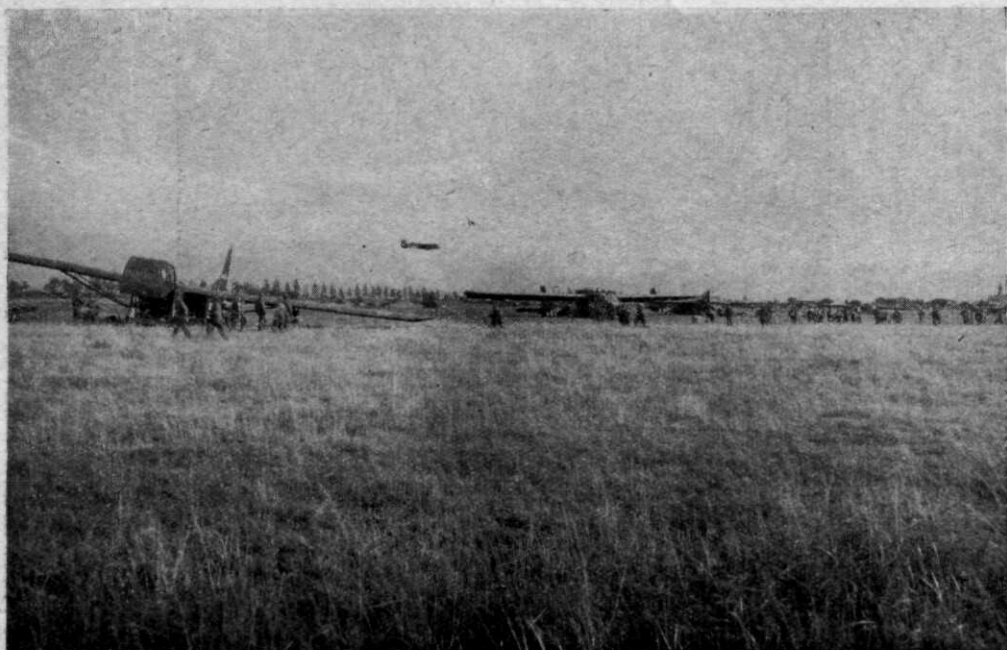

Het oogenblik dat springer Nr. 4 de deur verlaat. De parachute van Nr. 1 is reeds ontplooid, Nr. 2 (onder links) is op het punt van openen, bij Nr. 3 begint de parachute uit den rugzak te komen, terwijl Nr. 4 nog vrij valt, duidelijk zichtbaar is de verbindingslijn met het vliegtuig, die de valscherf tot ontplooiing brengt.

cirkel door de stad te vormen met als centrum den brugoprit, waarvoor als tijdlimiet het invallen van de duisternis op 17 September is gesteld, nog steeds niet uitgevoerd.

Aan het tweede gedeelte van het origineele plan — een verdedigingsring rondom de stad te leggen, aan beide flanken op de rivier steunend — wordt door de Luchtlandingsbrigade (zonder de South Staffords) en de 4e Parachutistenbrigade begonnen zoodra de laatste geland is. Maar voor de nieuw aangekomen parachutisten is de hoge grond ten Noorden van de spoorlijn al even onoverkomelijk als voor de eerste aanvallers van de 1e brigade, vooral nu het

De opengeklapte neus van een zweefvliegtuig, waaruit een jeep met munitietrailer (links aan den rand nog zichtbaar) gekomen zijn.

element verrassing weggevallen is en de Duitschers volop tijd gehad hebben zich voor te bereiden. De Engelschen zijn daardoor niet in staat den vijand de toegangswegen tot Arnhem van het Noorden te ontzeggen en lijden in de bosschen zware verliezen.

De twee bataljons van het Border Regiment en de Kings Own Scottish Borderers, weten zich tegen hevige aanvallen in de beboschte heuvels ten Westen en Noordwesten van de stad en de spoorlijn te handhaven, waarheen zij zich in den nacht van 18 op 19 September doorgeslagen hebben; Dinsdagmiddag, 19 September, worden zij versterkt door een aantal Polen van de Poolsche Parachutisten-brigade, die met zweefvliegtuigen onder hevig vuur en met zware verliezen nabij Wolfheze geland zijn.

Generaal Urquhart realiseert, dat het in Engeland gemaakte plan onuitvoerbaar is geworden. Hij besluit den buitensten halfcirkel rondom de stad op te geven en beveelt de 4e Parachutisten-brigade zich op de heuvels tusschen Oosterbeek en Arnhem terug te trekken. Dit kost echter weer geweldige verliezen en de brigade is te zwak geworden om deze opdracht uit te voeren. Samengetrokken in de nabijheid van het divisie-hoofdkwartier, dat nog steeds in Hartestein is, telt zij Donderdag niet meer dan een 150 man.

Deze nieuwe verliezen dwingen den divisie-commandant een moeilijk besluit te nemen. Hij kan niet meer trachten, de mannen, die sinds Zondagavond onophoudelijk het noordelijk bruggenhoofd in Arnhem tegen verwoede Duitse aanvallen houden, te versterken en moet hen aan hun lot overlaten.

Zij laten zich echter niet ontmoedigen. Elke man, kok, transportofficier of telegrafist, vecht als infanterist vanuit ramen of loopgraven. Wordt een huis van de verdedigers in brand geschoten, dan wordt de strijd vanuit de tuin

Een „stick” van de zijde gezien.

voortgezet. Het bruggenhoofd wordt elken dag kleiner, af en toe worden de zwaar gewonden de Duitsche linies ingedragen. Hetzelfde gebeurt overigens in de stad, waar nog steeds losse groepen van de twee andere bataljons van de 1e Parachutisten-brigade het tot den laatsten kogel of handgranaat met den vijand uitvechten.

Het is langzamerhand onmogelijk geworden, te beletten, dat de Duitsche tanks over de brug rijden, òf de munitie is op, òf het nog intact zijnde geschut kan niet meer bemand worden, omdat de bedieningsmanschappen zonder dekking in vijandelijk mitrailleurvuur liggen. Zelfs vliegtuigen worden ingezet om de taaie verdedigers te verdrijven, een Messerschmitt 109 raakt de nabijgelegen kerktoren en stort neer. Een 100 man houden het ten slotte nog onder de brug vol, waar het moordende Duitsche vuur hen niet kan bereiken en van waaruit zij geregeld nog tegenaanvallen ondernemen. Lt. Grayburn leidt deze aanvallen en hij weet de ladingen te verwijderen, die de Duitschers aan het leggen zijn om de brug te laten springen. Maar ten slotte zijn ook deze laatsten — al dagenlang zonder voedsel — uitgeput; de munitie verbruikt; zij worden gedood of gevangen genomen, niet één ongewond.

Intusschen heeft Generaal Urquhart rondom het hotel Hartestein, aan de oostzijde van Oosterbeek, met veel moeite een bruggenhoofd gevormd, dat hij wil houden tot het Britsche 2e leger, dat al twee dagen te laat is, hem bereikt.

De oostelijke helft vanaf de rivier wordt gehouden door resten van de Schotsche Borderers en het South Staffordshire Regiment, van de 21e Onafhankelijke Parachutisten Compagnie en de overblijfselen van vijf Parachutisten-bataljons. Brigadier-generaal Hackett voert hier het bevel totdat hij zwaar gewond wordt en de commandant van Nr. 1 Wing van het Zweefvliegtuigenpiloten Regiment

De zwaar bepakte „glider-infanterie” marcheert van hun landingsterrein.

het commando overneemt. Want een ieder van de 1126 piloten, die daar nog toe in staat is, vecht nu eveneens als infanterist. Zij hebben ook een groote sector in het westelijk deel van de halfcirkel, waar zij naast de overlevenden van het Border Regiment en de mannen van de Poolse Parachutisten-brigade strijden.

Donderdagmiddag is deze Poolse brigade ten Zuiden van de Neder-Rijn, oostelijk van Driel gesprongen, door ongunstig weer in Engeland twee dagen te lang vastgehouden. Hun verliezen zijn bij de landingen reeds groot en onmiddellijk worden zij van alle zijden aangevallen. Pas Vrijdagnacht kunnen zestig van hen over de rivier gebracht worden, waarvoor 23 overtochten in een rubberbootje noodig zijn. In het geheel bereiken niet meer dan 250 den noordelijken oever.

Successievelijk wordt de halfcirkel kleiner, ook hier raken de menschen uitgeput, hun verzorging met munitie en voedsel is uiterst karig. Wel tracht de R.A.F. en de Amerikaansche Luchtmacht, wanneer het weer het toelaat, voorraden te laten vallen, ofschoon het nagenoeg zelfmoord is met de langzame transporttoestellen door het dichte afweervuur te vliegen. Maar het door de geallieerden gehouden terrein is zoo klein geworden, dat het meeste in de vijandelijke linies valt. Toch houden de verdedigers vol onder een voortdurenden staalregen, die veel slachtoffers kost. Leden van de Nederlandsche Binnenslandsche Strijdkrachten zorgen voor de gewonden en zij zijn het ook, die af en toe een bericht van het andere dappere groepje bij de brug overbrengen.

De hoop laait op, als op Vrijdagavond 250 man van het Dorsetshire Regiment aan den Zuidoever verschijnen. Zij maken deel uit van de 43e divisie, die de Guards Armoured Division door Nijmegen gevolgd is. Met amphibie-wagens trachten zij over te steken, wat echter geheel mislukt, de wagens kunnen niet behoorlijk van den dijk af te water gelaten worden. In plaats daarvan wordt de

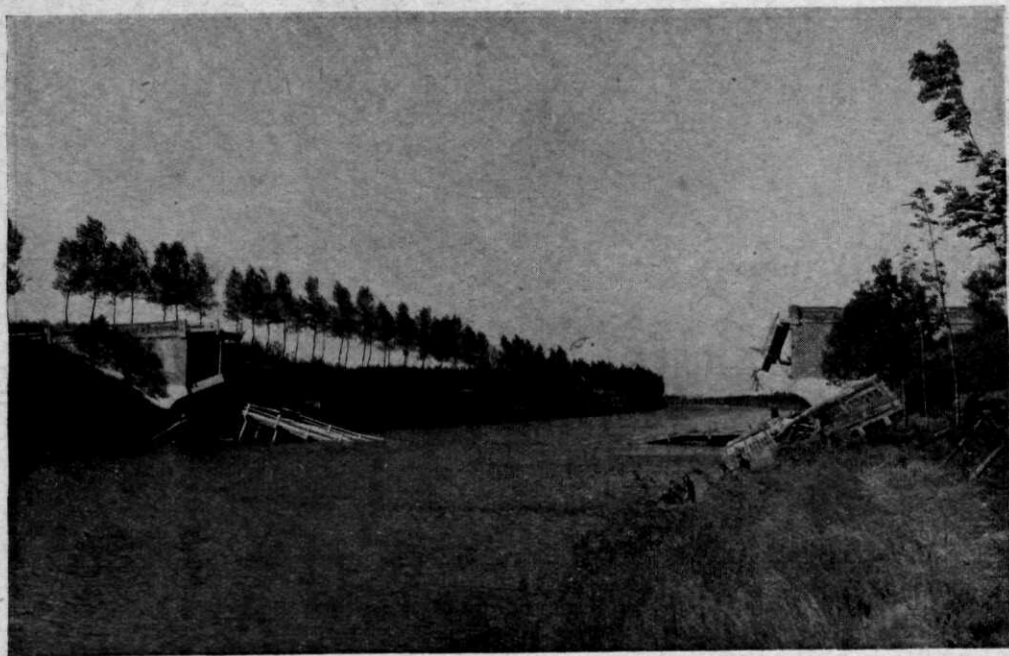

De eerste jeep in Groesbeek.

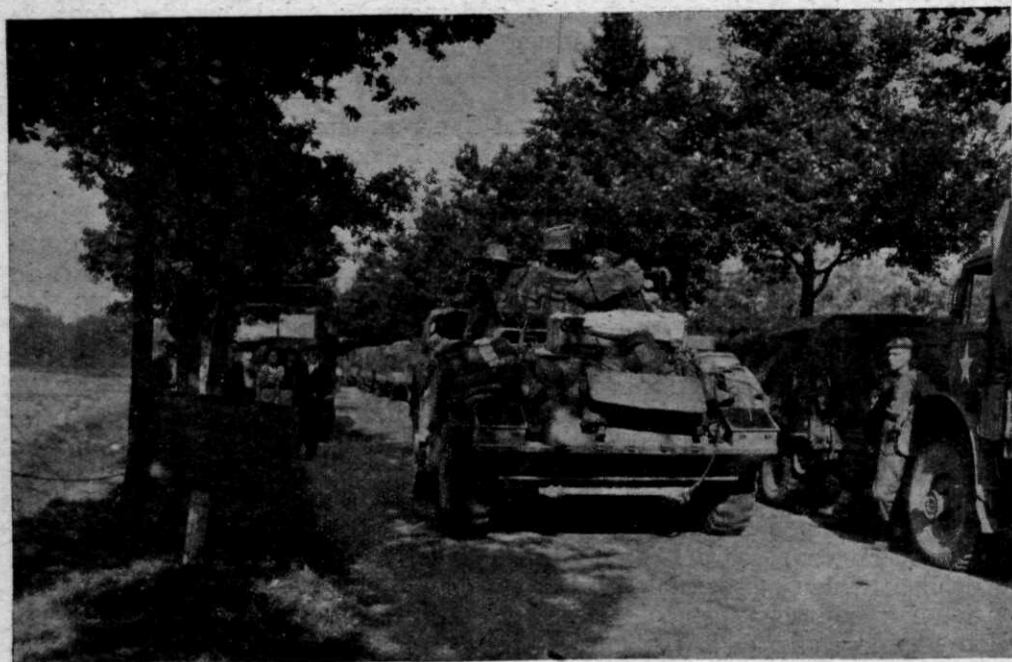
overtocht in infanterie-aanvalsbootjes ondernomen; enkele worden door de strooming in het midden van de rivier afgedreven, andere zinken, getroffen. En de weinigen, die den anderen oever bereiken, zijn niet voldoende om aan den slag een wending te geven.

Op 24 September ontvangt Luitenant-Generaal Browning, de bevelhebber van het 1e Geallieerde Luchtlandingsleger in Nijmegen van den commandant van de 1e Britsche Parachutisten Divisie nog het bericht: „Wij zullen den tegenstand voortzetten en ons best doen,” nadat om 21.44 uur op 21 September, drie dagen vroeger dus, het volgende in het dagboek van deze divisie opgenomen wordt: „Sinds 24 uur geen bericht van elementen van de divisie in Arnhem. De rest van de divisie in een zeer nauwen halfcirkel. Hevig mortieren machinegeweervuur. Onze verliezen zwaar. Rantsoenen tot het uiterste gerekt. Aflossing binnen 24 uur vitaal.”

Om 10 uur in den avond van Maandag, 25 September, begint de evacuatie. Een hevige kanonnade van het geschut van het Britsche 2e leger in de Betuwe dekt den terugtocht. De vijand beschouwt dit als een aankondiging van een aanval van dit leger en antwoordt met fel tegenvuur. Zoo geluidloos mogelijk bewegen zich de parachutisten naar de rivier. Hier ontdoen zich velen van hun kleeren en beginnen zwemmend de overtocht; anderen wachten op de bootjes, die hen overzetten. Menige boot wordt getroffen of door de strooming afgedreven en de inzittenden zijn veelal te uitgeput om nog te zwemmen. Van de 7605 officieren en manschappen, die in Nijmegen op het appèl ontbreken, verliezen velen hun leven in de koude golven van den Neder-Rijn. Maar vele anderen keeren later terug. Zij zijn achtergebleven, gewond, veelal alleen of in kleine groepjes en opgenomen door de Nederlandsche Binnenlandsche Strijdkrachten. Zij worden verborgen gehouden totdat er een kans bestaat hen in de geallieerde

Een der twee door de Duitschers opgeblazen bruggen over het Maas-Waalkanaal.

Een zware Britsche verkenningswagen op weg naar het front; langs den' weg Britsche verplegingskolonnes.

Een eerewacht van de 82e Am. Luchtlandingsdivisie, die Nijmegen bevrijdde, met het vaandel voor het Brandenburger Tor te Berlijn, waar deze divisie bezettingsdiensten verrichtte.

linies terug te brengen en menig parachutist keert zoo weken, of zelfs maanden later terug.

Talooze malen is de vraag gesteld: „Waarom is de operatie bij Arnhem mislukt?” Het antwoord is samengesteld uit vele factoren, maar bovenaan staat wel deze reden: Omdat het Britsche 2e leger dit meest vooruitgeschoven luchthoofd niet kon bereiken. Want de luchtlandingsdivisie beschikt slechts over licht materiaal en zoodra de vijand over de eerste verrassing heen is, kan hij met zware artillerie en tanks oprukken en wordt het zonder versterkingen voor de parachutisten op den duur onhoudbaar.

Waarom het Britsche 2e leger niet kon doorstooten? Men kan even goed de vraag stellen: „Waarom worden veldslagen verloren?” De weg van Eindhoven tot Grave werd herhaaldelijk onderbroken en kostte ter beveiliging meer troepen dan oorspronkelijk voorzien was. Het oponthoud te Nijmegen was grooter, dan verwacht en toen men eenmaal over de Waal was, bleek de Betuwe een buitengewoon ongunstig terrein voor tanks en allesbehalve een peuleschilletje.

Maar onder de gegeven omstandigheden had de Britsche 1e Luchtlandingsdivisie zelf nog met vele tegenslagen te kampen. Ten eerste was het niet mogelijk de geheele divisie tegelijk te landen, omdat de R.A.F. en de Amerikaanse Luchtmacht tezamen niet over voldoende transportvliegtuigen beschikten, om drie complete divisies te vervoeren. Daardoor moest de eerste aanval op het hoofdobject met slechts één brigade geschieden, terwijl de tweede, de landings-terreinen voor de nakomende derde brigade vrij moest houden. Had de aanval op de stad en bruggen op het eerste oogenblik in een volle divisiesterkte plaats gehad, dan was het zonder twijfel gelukt een goed verdedigbaar bruggenhoofd

Nijmegen September 1944. De stad zwaar geteisterd, het hoofdobject der luchtlandingsoperaties, de verkeersbrug ongehavend.

rondom de stad te vormen en dat had dan ook vanuit de lucht van voorraden kunnen worden voorzien; de twee kleine eilanden, die men uiteindelijk in staat bleek te houden, daarentegen niet. Ten slotte werkte ook het weer nog tegen. Was de tweede lift al een belangrijke halven dag te laat, de Poolse Parachutisten-brigade werd zelfs twee dagen opgehouden en kon toen niet eens meer op een nuttig punt geland worden.

En toch is de strijd om Arnhem niet tevergeefs geweest. Hadden de „Roode Duivels” niet die negen dagen volgehouden en o.a. twee S.S. Pantserdivisies gebonden, dan was het den Geallieerden nauwelijks mogelijk geweest bij Nijmegen en Grave successen te behalen. Met één sprong rukten de Geallieerden een 100 km op, werd den vijand de mogelijkheid ontnomen gedurende den winter drie rivieren te bevestigen, alleen de Rijn bleef in zijn hand. Buitendien had het Britsche leger nu een springplank en in Maart begon van hieruit de aanval op den Rijn en de laatste phase van de vernietiging van de Duitse legers.

Maatregelen tegen

HERBEWAPENING van DUITSCHLAND

door W. Th. CARP, Luitenant-Kolonel van den Generalen Staf

In verband met het feit, dat het vraagstuk van de te nemen maatregelen om herbewapening in Duitschland te voorkomen, in zijn verschillende onderdeelen nog geenszins is opgelost, mogen hier eenige beschouwingen volgen, die een samenvatting vormen van de verschillende pogingen, die reeds gedurende den oorlog in de Vereenigde Staten werden verricht om tot een op theoretische grondslagen gebaseerde doeltreffende oplossing te geraken.

Bij de behandeling der materie werd voor indeeling en gegevens o.a. gebruik gemaakt van de bekende studie op dit gebied van Harold G. Molton en Louis Marlio, die door The Brookings Institution in 1944 te Washington W. C. werd gepubliceerd onder den titel „The Control of Germany and Japan”.

Eenige bepalingen in het Handvest van den Volkerenbond en het Verdrag van Versailles met de daaraan klevende bezwaren.

Alvorens na te gaan welke maatregelen ter bereiking van het gestelde doel zouden kunnen worden getroffen, zal eerst een overzicht worden gegeven van hetgeen op dit gebied na den vorigen oorlog werd bereikt.

De maatregelen, die toen werden getroffen vinden wij neergelegd in de verschillende vredesverdragen en in het Handvest van den Volkerenbond.

Ze kunnen als volgt in het kort worden opgesomd :

- 1e. Ontwapening van de vijandelijke landen en opheffing van hun militaire organisaties ;
- 2e. De bevoegdheid van den Volkerenbond om sancties toe te passen (embargo op strategische materialen ; verbod van handeldrijven ; restrictie van credieten) ;
- 3e. Het geven van advies door den Raad van den Volkerenbond inzake militaire actie indien de middelen onder ze genoemd niet helpen ;
- 4e. Het treffen van voorbereidingen voor het beperken der bewapening in de overige landen.

Bovengenoemde maatregelen hebben niet of onvoldoende geholpen. Na den vrede bewapende Duitschland eerst in het geheim en later openlijk, nadat Hitler aan het bewind was gekomen. De beperking der bewapening in de overige landen mislukte eveneens. Wel beperkte de Washingtonconferentie in 1922 de bewapening ter zee, maar hieraan werd geen waarde meer toegekend na de weigering van Japan om hier verder aan deel te nemen.

Het verdrag van Versailles kende geen militaire sancties en beschikte niet over de hiertoe benodigde middelen en voor het uitvoeren van sancties kon alleen advies worden gegeven.

Voorts werd van Duitschland inzake de ontwapening het volgende geëischt :

- 1e. vernietiging van alle zware wapens ;
- 2e. vernietiging der geheele vloot ;
- 3e. het verbod om lichten onder de wapens te roepen ;
- 4e. het verbod om een generalen staf organisatie op te richten ;
- 5e. beperking van het leger tot 100.000 man ;
- 6e. het verbod om militie of andere reserves te vormen ;
- 7e. het verbod van fabricatie van zware wapens ;
- 8e. een demilitariseering van het Rijnland gedurende 15 jaar ;
- 9e. het onderwerpen aan de contrôle op de uitvoering van deze bepalingen door den Volkerenbond.

Aan de bovengenoemde bepalingen bleken de volgende bezwaren te zijn verbonden :

- 1e. het leger was te groot voor de handhaving van binnenlandsche orde en vormde de kern van het eventueel op te richten nieuwe groote leger ;
- 2e. er bestond geen verbod inzake de burger luchtvaart ;
- 3e. de Volkerenbond bezat geen macht om Duitschland te dwingen de opgelegde bepalingen na te leven ;
- 4e. de Raad gaf nooit advies voor het nemen van militaire maatregelen.

Ook het opleggen van economische sancties door den Volkerenbond bleek in de practijk niet te voldoen daar men :

- 1e. eerst zou moeten vaststellen, wie de aanvaller was ;
- 2e. eerst overeen moest komen, welke maatregelen in een bepaald geval zouden moeten worden toegepast ;
- 3e. de maatregelen niet verplicht kon stellen.

Uit het bovenstaande volgt, dat men door den Volkerenbond een oorlog alleen zou kunnen stoppen, doch niet zou kunnen voorkomen.

In 1931 besloot de Volkerenbond de rapporten over de ontwapening van Duitschland dan ook niet meer te behandelen.

Het aantasten van de industrieele kracht van Duitschland om agressieve plannen te voorkomen.

De ervaring heeft geleerd, dat economische contrôle op twee principes moet zijn gegrond :

- 1e. zij moet bij haar toepassing geen schade doen aan de economie van het land, waarop zij worden toegepast, daar de daaruit voortvloeiende werkloosheid een zeer vermoedelijke bron van onrust zal vormen ;
- 2e. de economische contrôle moet gemakkelijk zijn uit te oefenen en slechts aan een kleine groep controleurs kunnen worden opgedragen ; de contrôle moet dus alleen de hoofdzaken kunnen omvatten.

Om de industrieele kracht van Duitschland als basis van agressieve plannen uit te sluiten zou men één der drie hieronder volgende methoden kunnen toepassen :

- 1e. men zou de geheele industrieele kracht kunnen breken of sterk kunnen reduceeren ;
- 2e. men zou den invoer van noodzakelijke grondstoffen zeer kunnen beperken ;
- 3e. men zou een contrôle op de z.g. strategische industrieelen kunnen toepassen.

Beperking der Duitsche industrie.

Deze kan geschieden :

- A. door het afnemen van bepaalde industriegebieden ;
- B. door contrôle van de Duitsche industrie in haar geheel.

Het beperken der Duitsche industrie door het afnemen van bepaalde industriegebieden zou als volgt kunnen geschieden :

- 1e. men kan Duitschland in kleine staten verdeelen ;
- 2e. men zou een onafhankelijk Rijnland kunnen maken ;
- 3e. men zou Oost-Pruisen van het Rijk kunnen afnemen ;
- 4e. men zou Pruisen kunnen isoleeren.

Bij het verdeelen in kleine staten is het niet meer mogelijk, dat Pruisen van de economische hulpmiddelen der andere staten gebruik maakt.

Het plan brengt echter vele moeilijkheden inzake werkgeving en economische gesteldheid met zich mede, die ongeveer dezelfde zouden zijn, als die, welke in Oostenrijk-Hongarije optraden na de verdeeling als gevolg van den eersten wereldoorlog.

Daarenboven zou men vermoedelijk tol-unies krijgen, waardoor het resultaat weer teniet zou worden gedaan.

Voorts zou de contrôle op de bewapening worden bemoeilijkt en zouden de slechte economische omstandigheden in Duitschland grooten invloed op de omliggende landen kunnen uitoefenen.

Bij het vormen van een onafhankelijk Rijnland onder b.v. internationaal toezicht, zou dit een zeer belangrijk industriegebied voor de oorlogsindustrie uitsluiten. Dit plan werd reeds in 1919 op militaire gronden overwogen, daar men het Rijnland een bufferstaat voor Frankrijk wenschte te maken.

De Engelschen verzetten zich tegen dit plan, daar men niet hetzelfde wenschte te doen als Duitschland in 1871 met Elzas Lotharingen had gedaan. Het gevolg was, dat men tot een bezetting van 15 jaar besloot.

Dit plan heeft echter thans nog bezwaren. Indien men het Rijnland als zelfstandigen staat zou oprichten, zou het ten allen tijde met de rest van Duitschland kunnen samengaan, hetgeen men juist wil beletten. De uitvoer der industrie-producten van dit gebied zou dus geheel naar andere landen moeten geschieden, hetgeen een economisch nadeel voor de industrieën van deze landen met zich mede zou kunnen brengen.

De afscheiding van Oost-Pruisen, dat thans reeds aan Polen is toegewezen — welke toestand reeds gedurende 200 jaar bestond — heeft geen enkelen invloed op de oorlogsindustrie en heeft een zuiver politieke beteekenis.

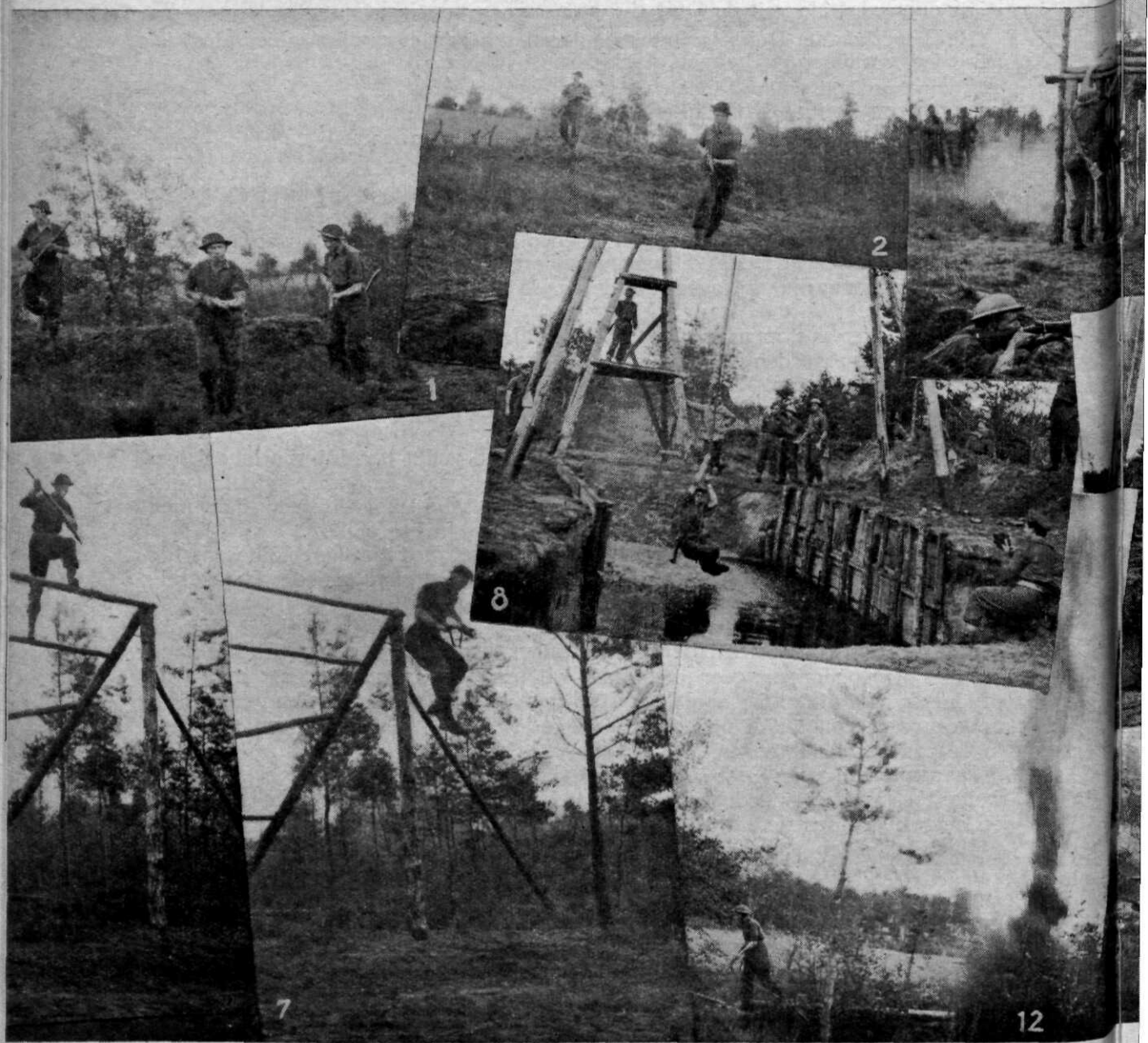
Het afscheiden van Pruisen van de rest van Duitschland werd door *Emil Ludwig* geopperd, die het plan had Brandenburg, Pommeren en Silezië met Pruisen in een nieuwe republiek te vereenigen. In Saksen zou een volkstelling moeten uitmaken of dit land zich hierbij zou willen aansluiten.

Van deze aansluiting zou het afhangen of de nieuwe staat uit 14.000.000 of 17.000.000 inwoners zou bestaan. Het overschot van Duitschland zou dan 50.000.000 inwoners hebben. Pruisen zou als gevolg van deze maatregel niet meer dan 2.000.000 man kunnen mobiliseeren.

De nadeelen van dit plan zouden zijn, dat Duitschland zijn economische eenheid behield, daar de twee republieken monetair postaal en door de bestaande spoorwegverbindingen één geheel zouden blijven.

Het beperken der Duitsche industrie door een contrôle van deze industrie in haar geheel kan geschieden door : (Zie vervolg op blz. 32)

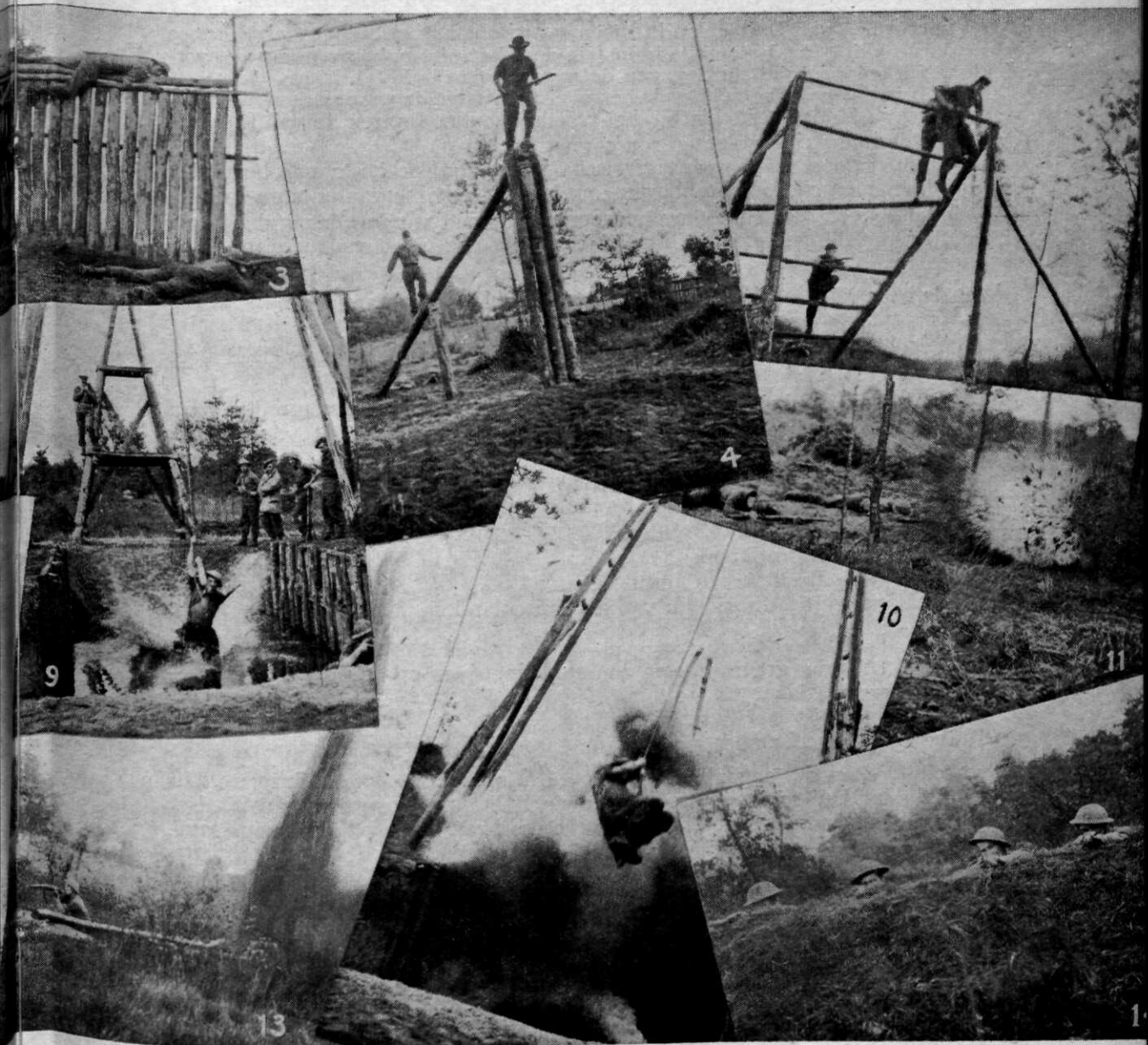
DE NEDERLANDSCHE INF

1. De start. 2. In het gezicht van de eerste hindernis. 3. De palissade. 4. De eerste
9. Het lukt niet steeds. 10. Het kan ook moeilijker. 11. Artillerievuur, dekken. 12.

INFANTRIE IN OPLEIDING

TEMBAAAN

zichtsboom. 5. Een nieuwe hindernis. 6. Hoogte 4 meter. 7. De sprong. 8. De gracht.
Voorwaarts, onder vuur. 13. Vijand gezien. 14. Het einde. Foto's LegerfilmDienst.

- 1e. het hervormen van Duitschland tot een agrarischen staat ;
- 2e. het bevorderen van de afhankelijkheid van Duitschland van den invoer van voedsel ;
- 3e. door het overdragen van de financieele contrôle der Duitsche industrie.

Het hervormen van Duitschland tot een agrarischen staat brengt met zich mee een onderdrukking der bestaande industrie door het niet opbouwen van de vernielde fabrieken en de uitsluiting van de nog in tact zijnde fabrieken.

Dit plan is ongeveer hetzelfde als het nazi-plan voor de gedurende den oorlog veroverde grenslanden, die hierbij het voedsel zouden leveren, terwijl Duitschland voor de industrie-producten zou zorgen.

Het groote nadeel is, dat een agrarisch Duitschland de bestaande bevolking niet zou kunnen voeden. Daarenboven zou de als gevolg hiervan ontstane werkeloosheid niet door den landbouw opgenomen kunnen worden, daar de groote uitbreiding van de Duitsche bevolking het gevolg is geweest van de uitbreiding der industrie.

Wat de beperking inzake den invoer van voedsel betreft, kan men :

- 1e. de afhankelijkheid van den invoer van voedsel vergrooten ;
- 2e. de mogelijkheden bemoeilijken om voedsel uit Centraal Europa en de Balkan te verkrijgen.

Ten einde de afhankelijkheid van den invoer van voedsel te vergrooten, zou Duitschland kunnen worden genoodzaakt om meer voedsel in te voeren door afschaffing van de bestaande graantarieven. Deze graantarieven zijn destijds door Bismarck ingesteld ter bevoordeeling van den eigen landbouw. Als gevolg hiervan was het graan in Duitschland bijna 4 maal zoo duur als op de wereldmarkt. De voordeelen van een afschaffing van deze tarieven zijn :

- 1e. het brood wordt goedkooper ;
- 2e. het groot grondbezit wordt tegengegaan ;
- 3e. Duitschland wordt afhankelijk van het buitenland.

De nadeelen zijn echter :

- 1e. het afschaffen der graantarieven zou sterk ingrijpen op de inwendige-economische organisatie ;
- 2e. Duitschland blijft een industrieland ;
- 3e. Duitschland kan ten allen tijde groote voorraden opleggen.

Bemoeilijkt men de mogelijkheid om voedsel uit den Balkan te krijgen, dan zou zulks, daar Duitschland jarenlang in de Balkan alle surplus aan voedsel opkocht en daar industriele producten voor in ruil gaf, op de volgende wijze kunnen geschieden :

- 1e. het instellen van een verbod voor ruilhandel ;
- 2e. het instellen van een verbod van staatsbemoeienis bij buitenlandschen handel ;
- 3e. het instellen van vrijhandel in geheel Europa ;
- 4e. een bevordering van de industrie in Centraal Europa en de Balkan.

Bovengenoemde maatregelen zouden zeer veel tijd kosten en het zou de vraag zijn of zij levensvatbaarheid hadden, daarenboven zouden zij slechts in geringe mate bijdragen om Duitschland te verzwakken.

Wat de overdraging van de financieele contrôle over de Duitsche industrie betreft, vindt men hierover een voorstel van Dr. A. Loudon, H. Ms. Ambassadeur te Washington, dat het afgeven van het meerendeel der aandelen van alle

belangrijke Deutsche industrieën behelst. Bedoelde afgifte zou als delgingsmiddel der oorlogsschuld aan de Vereenigde Volkeren moeten geschieden. Waar de directie der verschillende bedrijven in Deutsche handen blijft, zou de vergadering der aandeelhouders moeten toezien, dat geen oorlogstuig wordt gemaakt. Als nadeel van deze methode is wel eens genoemd, dat de waarde der voor de delging der oorlogsschuld bestemde aandeelen afhankelijk zou zijn van den Duitschen export. Tevens zou een contrôle op alle fabrieken noodzakelijk zijn, zoowel op het gebied der productie als op financieel gebied. Behalve dat Deutschland zou trachten dit plan te saboteeren, zou tevens gedurende den eersten tijd, wanneer de Deutsche industrie zich op de vredesproductie moet omschakelen, dit plan niet veel opleveren.

Een ander plan, dat door de Vereenigde Volkeren op 4 Januari 1943 werd naar voren gebracht, behandelde het liquideeren van het Deutsche aandeelenbezit van industrieën, die in de door de Duitschers bezette landen waren gelegen. Dit plan geeft echter geen resultaat inzake de contrôle op de Deutsche industrie.

De verschillende bovengenoemde plannen hebben allen min of meer groote nadeelen. In het algemeen kan men zeggen, dat de plannen, die de Deutsche industrie het hardst zullen treffen tevens den grootsten invloed zullen hebben op het economische leven en dus op de werkverschaffing in het buitenland en als zoodanig meer onrust dan rust tot gevolg zullen hebben.

Het beperken van den invoer van grondstoffen.

Deze beperking zal in hoofdzaak op delfstoffen moeten worden toegepast. Reeds na den eersten wereldoorlog stelde Engeland zulks aan de Vereenigde Staten van Noord-Amerika voor, daar deze beide landen destijds een domineerende positie innamen in de levering van grondstoffen speciaal in die der mineralen. Het plan werd echter op de vredesconferentie niet nader onderzocht. Later geschiedde dit in een bijeenkomst van de Internationale Kamer van Koophandel en op de economische wereldconferentie van 1927. De contrôle op mineralen berust op drie grondslagen :

- 1e. mineralen zijn meer onmisbaar voor de oorlogvoering dan elke andere grondstof ;
- 2e. geen enkel land bezit ze in voldoende voorraad, zelfs niet de Vereenigde Staten ;
- 3e. enkele mineralen (nikkel, molybdenum, mica) worden alleen in bepaalde landen gevonden, hetgeen de contrôle betrekkelijk eenvoudig maakt.

Minerale sancties zijn daarenboven thans van grooter belang dan na den eersten wereldoorlog, daar de moderne oorlogvoering een veel grooter gebruik maakt van speciale materialen, waarbij bedoelde mineralen onontbeerlijk zijn en men daarenboven meer lichtere materialen gebruikt, zooals aluminium en magnesium.

In sommige opzichten is Deutschland zeer afhankelijk van deze mineralen, die het zonder een eigen handelsvloot niet zelf van de afgelegen plaatsen, waar zij worden gevonden, kan halen.

De mineralen, die Deutschland in voldoende mate zelf heeft, zijn : kolen, potasch en magnesium.

De mineralen, die het noodig heeft en die het niet in voldoende hoeveelheid bezit, zijn :

- a. antimoon, voor het harden van staal ;
- b. bauxiet (vergt de meeste laadruimte), voor luchtvaartproducten (aluminium en elektrische geleidingen) ;

- c. koper, voor munitie en elektrische geleidingen ;
- d. ijzererts voor de metaalindustrie ;
- e. lood, voor munitie en elektrische batterijen ;
- f. mangaan, voor de Bessemer staalproductie ;
- g. kwik, voor kwikzilver voor de munitieproductie ;
- h. mica, voor radio, radar, enz. ;
- i. petroleum voor de voortbeweging ;
- j. platina, als katalisator bij de bereiding van zuren ;
- k. zwavel en zwavelijzer voor de bereiding van zwavelzuur voor de chemische industrie ;
- l. tin, voor conserven ;
- m. zink, voor legering met andere metalen ;
- n. verschillende metalen voor de staalfabricatie (nikkel, chroom, molybdenum, tungsten, vanadium e.a.).

In plaats van deze stoffen in een embargo te betrekken *na* het uitbreken van een conflict, zooals dit door den Volkerenbond geschiedde, zal men, indien men ze als zoodanig zou willen gebruiken, in een permanent systeem moeten toepassen, waarbij den invoer, de binnenlandsche productie, de verdeling, het vervoer, en de oplegging van ieder mineraal zal moeten worden betrokken.

Ook bij de toepassing van het bovenstaande zouden eenige moeilijkheden optreden, te weten :

- a. verschillende mineralen worden op verschillende plaatsen gevonden en zullen vanuit diverse landen kunnen worden ingevoerd ;
- b. de mineralen kunnen, aan andere stoffen gebonden, worden ingevoerd ;
- c. men kan vervangers gebruiken ;
- d. het zal moeilijk zijn de beperking in vreedstijd te controleeren.

Uit de hieronder volgende opgave blijkt, waar de verschillende mineralen worden gevonden.

CHROOM : Turkijé, Rusland, Rhodesia, Zuid-Afrika, Joego-Slavië, Nieuw Caladonië, Indië en Griekenland.

BAUXIET : Frankrijk, Hongarije, Joego-Slavië, Britsch- en Ned. Guyana, Italië, De Vereenigde Staten, Rusland, Ned. Oost-Indië en Griekenland.

LOODERTS : De Vereenigde Staten, Mexico, Australië, Canada, Birma, Joego Slavië, Rusland en Peru.

KOPERERTS : Vereenigde Staten, Chili, Canada, Rhodesia, Belgische Congo, Rusland en Japan.

ZINK : Vereenigde Staten, Australië, Duitschland, Canada, Mexico, Italië, Rusland, Polen, New-Foundland, Birma.

IJZERERTS : Vereenigde Staten, Rusland, Frankrijk, Zweden en Engeland.

MANGAAN : Vereenigde Staten (45 %), Indië, Zuid-Afrika, De Goudkust, Brazilië en Egypte. (Deze stof is in weinig groote hoeveelheden aanwezig.)

De mineralen, die slechts in enkele landen worden gevonden, zijn :

NIKKEL : Canada en Nieuw Caladonië.

MOLYBDENUM : Vereenigde Staten.

MICA : Indië (in kleine hoeveelheden in Brazilië, de Vereenigde Staten en Madagascar).

Gezien de groote verspreidheid van deze mineralen zou Duitschland steeds trachten deze clandestien te verkrijgen. Alhoewel de Vereenigde Volkeren er $\pm 75\%$ van bezitten, geeft dit slechts een gedeeltelijke oplossing. Daarenboven zijn sommige mineralen slechts in kleine hoeveelheden benoodigd, zoodat men hiervan gemakkelijk een voorraad zou kunnen opleggen. De groote verspreidheid zou daarenboven alleen een intensieve contrôle mogelijk maken, indien een goede samenwerking in dezen ten allen tijde gewaarborgd zou zijn. Daarenboven zou zij moeten berusten op internationale regelingen. Daar de verschillende producerende industrieën soms noodlijdend zijn, zou de verleiding om toch te leveren dikwijls groot kunnen zijn.

Om de bestaande moeilijkheden te demonstreeren, zou men b.v. nikkel kunnen nemen. Dit mineraal wordt hoofdzakelijk in Canada gevonden en zou aldaar kunnen worden gecontroleerd, maar men zou tevens de landen moeten controleeren, waar het wordt verwerkt. In de Vereenigde Staten zijn dit reeds 2000 fabrieken. Ook de verkoop van metaalafval en legeringen zouden moeten worden gecontroleerd. Bij den invoer in Duitschland zou men daarenboven tevens het smokkelen van mineralen moeten tegen gaan, daar men het mineraal gemakkelijk tusschen kolen of balen katoen zou kunnen binnenbrengen. Deze mogelijkheid spreekt te meer, daar één wagon nikkel per dag de geheele normale behoefte van Duitschland dekt.

Wat de contrôle op den invoer van mineralen in Duitschland zelf betreft, kan worden opgemerkt, dat de ligging van Duitschland een contrôle aan de grenzen zeer moeilijk maakt.

Duitschland bezit een lange kustlijn en een groot spoorwegnet met het buitenland, waardoor deze contrôle aan een groot aantal grensstations zal moeten plaats vinden.

Voorts liggen de gebieden, waar de meeste stoffen worden verkregen binnen een strook van 240 km van de Duitse grens. Het zich in bezit stellen van deze gebieden is dan ook van grooten invloed geweest bij het ontwerpen van de verschillende strategische plannen in Duitschland.

Wat betreft het gebruiken van andere vervangende stoffen kan men aannemen, dat zulks onmiddellijk zou geschieden, indien men tot een contrôle op den invoer zou overgaan. In vele gevallen zal een erts kunnen worden vervangen door een ander, indien men b.v. geen bauxiet kan krijgen, kan men aluminium maken uit klei, labradorite en leucite of alunite.

Voorts kan men de metalen uit minderwaardig binnenlandsch erts krijgen in stede van ze te betrekken uit hoogwaardig buitenlandsch erts. Dit gebeurde gedurende den laatsten oorlog in Duitschland o.a. voor ijzer.

Ook kan men een metaal door een ander vervangen; voor electriche doeleinden werd in Duitschland o.a. koper door aluminium vervangen. Voorts werd koper eveneens dikwijls door staallegeringen vervangen. In plaats van koper gebruikte men wel zink. In de Vereenigde Staten werd gedurende den laatsten oorlog het gebruik van tin bij electriche toestellen voor 80 tot 85% beperkt. Mangaan kan worden vervangen door chroom, indien men niet op de kosten behoefte te letten.

Ook kan men de modellen der verschillende producten wijzigen om hierdoor mineralen uit te sparen en steeds zullen nieuwe uitvindingen mogelijk maken om van enkele tot dusver gebruikte mineralen afstand te doen. Zoo worden tegenwoordig vele metalen constructies vervangen door plastics of hout. Voorts blijft nog steeds de mogelijkheid open, de benoodigde metalen uit bestaande artikelen te verkrijgen door deze op te smelten en tot slot zullen vele zaken zoals rubber, olie en plastics synthetisch kunnen worden gemaakt. Voor dit laatste heeft men steeds kolen noodig.

De moeilijkheid om den invoer in vredestijd te controleeren, is niet denkbeeldig. Allereerst zou men nl. moeten weten, wat Duitschland in vredestijd normaal noodig heeft. Deze schatting zou laag moeten zijn, want, geeft men de normale behoefte, dan zou men wederom voorraden kunnen aanleggen. De grootste moeilijkheid schuilt dus in de onmogelijkheid om de verschillende hoeveelheden te bepalen. Bestaande statistieken zijn onvoldoende, daar zij op het verleden slaan en dus onjuist zijn. De techniek zal in vele opzichten veranderen en ook kan men moeilijk vergelijkingen treffen met andere landen. Duitschland gebruikte b.v. minder nikkel voor zijn staal dan de Vereenigde Staten of Engeland. Schat men de voorraden 20 % te hoog, dan zal Duitschland na 5 jaar een voorraad voor 1 jaar kunnen hebben opgelegd.

Men zou zich echter kunnen beperken tot de contrôle van de drie meest vitale grondstoffen, die voor de moderne oorlogvoering onontbeerlijk zijn, te weten :

1. ijzererts, 2. bauxiet, 3. olie.

Wat *ijzererts* betreft, importeerde Duitschland 80 % van wat het noodig had. De invoer geschiedde hoofdzakelijk vanuit Lotharingen, Zweden, Spanje en Noord-Afrika. Gaat men nu deze export uit die landen beperken, dan brengt dit groote bezwaren met zich mede, daar deze landen andere landen zouden moeten vinden om hun buitenlandsche valuta op peil te houden. Daarenboven zou Duitschland nog min of meer onafhankelijk trachten te worden van dezen invoer. Vóór de bezetting van Noorwegen en Frankrijk bezigde men dan ook in Duitschland het Renn-proces, om uit minderwaardig erts staal te maken. Na de bezetting van deze landen werd dit proces gestopt. Dat deze mogelijkheid bestaat, bewijst, dat de methode om den invoer van ijzererts te beperken, niet geheel doeltreffend zal zijn.

Wat *bauxiet* betreft, kan men zeggen, dat vrijwel alle aluminium uit Duitschland hieruit werd geproduceerd. Bauxiet komt in Duitschland zelf niet voor, doch het wordt vlakbij, in Hongarije, Italië, Joego-Slavië en Frankrijk gevonden. Zooals gezegd, kan het echter worden vervangen door andere mineralen. Ook bestaat thans een nieuw proces om het direct in electrische ovens uit kaolin te bereiden.

Duitschland heeft gedurende den laatsten oorlog zijn *olie*, voor 50 % natuurlijk en voor 50 % kunstmatig verkregen. Van de natuurlijk verkregen olie kwam 20 % uit Duitschland zelf. ± 60 % kwam uit Roemenië en de rest uit Polen, Albanië, Hongarije, Oostenrijk en Frankrijk.

De synthetische olie werd op drie wijzen verkregen :

- a. uit cokes ± 15 % ;
- b. uit alcohol, hout, teer enz. ± 20 % ;
- c. door het hydrogereeren van kolen ± 65 %.

Uit het bovenstaande blijkt, dat Duitschland hoofdzakelijk was aangewezen op Roemenië en synthetische olie.

Het zal echter zeer moeilijk zijn om de vorming van olievoorraden tegen te gaan door den invoer hiervan te controleeren. Daarenboven is de productie in Roemenië sterk achteruit gegaan. Voor den oorlog leverde het 8.000.000 ton per jaar, terwijl het thans wordt geschat op 4 à 5 millioen ton. Daarenboven verwacht men, dat het na 15 of 20 jaar veel minder zal opbrengen.

Op het beperken van de synthetische productie zal later worden teruggekomen.

Uit het bovenstaande kan men concludeeren, dat het verhinderen van de herbewapening in Duitschland door een contrôle op strategische mineralen ondeugdelijk is, door de groote kans, die bestaat, dat deze maatregelen worden ontboden.

De contrôle op strategische industrieën.

Onder strategische industrieën zou men kunnen verstaan :

- 1e. de zware metaalindustrie ;
- 2e. de werktuigenindustrie ;
- 3e. de aluminium-, magnesiumindustrie ;
- 4e. de chemische industrie ;
- 5e. de olieindustrie ;
- 6e. de stikstof- en waterstofindustrie ;
- 7e. de burgerluchtvaart ;
- 8e. de spoorwegen ;
- 9e. de elektrische kracht.

Wat de *zware metaalindustrie* betreft, kan men zeggen, dat deze onontbeerlijk is voor de oorlogvoering. Voor den laatsten oorlog bedroeg deze in Duitschland meer dan 25.000.000 ton per jaar en was zij grooter dan de gezamenlijke productie van Engeland, Frankrijk, België, Polen, Tsjecho-Slowakije en Hongarije. Zij was 70 % grooter dan die van Engeland en bedroeg bijna 50 % van de productie van de Vereenigde Staten in 1939 en meer dan 25 % van de grootste Amerikaansche productie tijdens den laatsten oorlog.

Het zou dus een goede oplossing kunnen zijn deze zware industrie te beperken. De vernietiging van de ijzer- en staalindustrie in Duitschland zou echter groote economische gevolgen in- en buiten Duitschland als gevolg hebben. Deze industrie met de samenhangende kolnproductie en den verkoop der producten verschaft werk aan millioenen. In vergelijking met de waarde der producten is het een industrie, die een zeer groot aantal werkkrachten behoeft. Het geheele industriele leven in Duitschland hangt geheel van de metaalindustrie af. Bij vernietiging er van zal men dus een enorme werkloosheid als resultaat krijgen. Ook zou dit een groote invloed hebben op het economisch leven der naburige staten, met als gevolg een indirecte werkloosheid. Wel kan men verwachten, dat deze industrie door de naburige staten zal worden ontwikkeld, maar dit zal tijd kosten. Daarenboven ligt het industriegebied in Duitschland zeer gunstig.

Men zou echter een gedeeltelijke vernietiging kunnen overwegen. Daar zij gedurende den oorlog enorm is uitgegroeid om aan de oorlogsbehoeften te kunnen voldoen en er vermoedelijk bij de handhaving van deze capaciteit geen markt voor de producten zal kunnen worden gevonden, zal zij toch moeten worden ingekrompen. Men zal deze beperking het gemakkelijkst kunnen bewerken door den opbouw van de gebombardeerde fabrieken niet toe te staan. Zonder een groot aantal controleurs zal men ook echter in dit geval niet kunnen voorkomen, dat voorraden worden aangelegd.

Een betere oplossing zou dan ook kunnen worden gevonden op de staallegeringen. Voor de oorlogvoering moet men nl. de beschikking hebben over hoogwaardig staal, dat het gebruik van chroom, nikkel, tungsten en vanadium met zich medebrengt. Indien men dus het gebruik van deze metalen zou kunnen uitschakelen, zou zulks van grooten invloed kunnen zijn. Duitschland beschikt zelf niet over deze grondstoffen, maar de invoer is moeilijk te controleeren. Het hoogwaardig staal met uitzondering van ferro-mangaan brengt een groot gebruik van electriciteit met zich mee, zoodat voor de verdere behandeling hiervan wordt verwezen naar de contrôle op de elektrische kracht waar tevens de electro metaalindustrie zal worden besproken.

Ook de *werktuigenindustrie* is voor de oorlogvoering hoogst belangrijk. In de Vereenigde Staten werd de opbouw van de oorlogsindustrie aanzienlijk ver-

traagd door den aanmaak van de benodigde werktuigen. Men zal het doel dus kunnen bereiken door het weghalen van deze werktuigen, ware het niet, dat zij steeds in een groot aantal fabrieken worden vervaardigd. De contrôle hierop zal dan ook zeer moeilijk zijn.

Ook de *aluminium en magnesium industrie* is van het grootste belang voor de oorlogvoering. Aluminium vindt haar toepassing bij vliegtuigen, schepen, buizen en brandbommen. Magnesium bij brandbommen en als legering in vliegtuigen. Brandbommen bestaan hoofdzakelijk uit 50 % aluminium en 50 % magnesium. In de Vereenigde Staten werd dan ook de aluminium productie gedurende den oorlog 7 maal vergroot en de magnesium productie 60 maal.

In de vliegtuigindustrie heeft men geen afdoende vervangingen voor deze metalen gevonden, alhoewel dit nog altijd mogelijk is. Daarenboven is voor Duitschland aluminium tevens van groot belang voor de vervanging van koper, daar dit metaal in Europa alleen in voldoende hoeveelheid voorkomt in de Bormijnen in Joego-Slavië. Daar in den laatsten oorlog geen koper in Duitschland in voldoende mate aanwezig was, werd de aluminiumproductie 10 maal vergroot.

De productie van aluminiumproducten geschiedt in drie onderdeelen :

- a. het maken van alumina, hetgeen chemisch uit bauxiet geschiedt ;
- b. het maken van aluminium, hetgeen electrisch uit alumina geschiedt ;
- c. het maken van de eindproducten.

Daar alumina ook gebruikt wordt voor het maken van chemische producten en voor de waterzuivering, kan men de productie niet geheel stopzetten. Daarenboven kan de aanmaak niet gemakkelijk worden gecontroleerd, daar het in onderafdeelingen van chemische fabrieken wordt vervaardigd. Het electrisch maken van het aluminium zelve kan daarentegen wel gemakkelijk worden gecontroleerd wegens de groote hoeveelheden electriciteit, die er voor benoodigd zijn. Daarenboven liggen deze fabrieken steeds dicht bij de electrische bron. De benodigde werkkrachten zijn zeer klein, zoodat de inkrimping of de vernietiging geen werkloosheid met zich medebrengt. De fabricage van de eindproducten zal dan kunnen blijven bestaan, de invoer moet echter worden gecontroleerd. Daar het verbruik in vreedestijd gering is en in oorlogstijd zeer groot zal men niet gemakkelijk voldoende groote voorraden kunnen aanleggen.

Daar Duitschland over groote voorraden magnesium beschikt, zal men alleen de productie hiervan moeten controleren. Ook deze productie vereischt groote hoeveelheden electriciteit, waardoor eventueele contrôle gemakkelijk zal zijn. Gezien het groote belang van de *chemische industrie* zou men zich kunnen afvragen, waarom deze niet geheel stop gezet zou kunnen worden. Een volkomen uitsluiting van deze industrie steunt echter op het bezwaar, dat men alsdan op het geheele leven in Duitschland zou ingrijpen en tevens vele handelsbelangen in het overige deel van Europa tekort zou doen. Daarenboven zou men deze industrie door verspreiding van de aanmaak van de verschillende producten gemakkelijk in het geheim kunnen voortzetten en zou een verbod, dus een intensieve contrôle met zich medebrengen.

Daar de *olie* een zeer belangrijke rol in de beweeglijke oorlogvoering speelt en Duitschland onvoldoende aardolie bezit, zal men den aanmaak van de synthetische olie aanzienlijk kunnen beperken en controleren. De fabrieken, die het vervaardigen zijn niet groot en het product is zeer duur. Daarenboven duurt de bouw van nieuwe fabrieken in oorlogstijd zeer lang. Niettegenstaande dit zal Duitschland ook in vreedestijd olie noodig hebben en ook al staat men kleine hoeveelheden toe, zal toch het vormen van voorraden steeds mogelijk blijven. Niettegen-

staande dit alles wordt het vraagstuk veel eenvoudiger, indien men de synthetische fabrieken vernietigt.

Men zou ook nog alle raffinaderijen van Duitsche olie kunnen vernietigen, waardoor alleen de contrôle overblijft op den invoer. Daar het winnen van de ruwe olie aan Duitschland toch duurder komt dan de invoer van benzine, is toename van de eigenproductie niet te verwachten, alleen indien nieuwe velden zouden worden ontdekt, zou aan de exploitatie hiervan restricties moeten worden opgelegd.

Wat de *stikstof- en waterstofindustrie* betreft, kan het volgende worden opgemerkt. Stikstof wordt hoofdzakelijk in springstoffen gebruikt en waterstof dient voor de bereiding hiervan en de aanmaak van synthetische benzine.

Duitschland bezit geen natuurlijke nitraten. 80 % van den benoodigde voorraad werd synthetisch verkregen en voor de rest werd cyanamid of een bijproduct uit de staalindustrie gebezigd.

Waterstof wordt echter niet alleen bij de stikstofproductie gebruikt doch vindt haar toepassing in de geheele chemische industrie. Stikstof is eveneens in de industrie en voor den landbouw noodig.

Zonder groote nadeelen te veroorzaken zal Duitschland de stikstof en waterstof moeten blijven invoeren, zij het dan tot gelimiteerde hoeveelheden. Daarenboven is het altijd nog mogelijk, dat in de toekomst andere types van explosieve stoffen worden ontdekt.

Wat de *burgerluchtvaart* betreft kan worden opgemerkt, dat Duitschland in de toekomst gevaarlijk zal blijven zoo lang het over een groote luchtvaartindustrie beschikt. De beperkingen moeten zich echter niet alleen uitstrekken over een verbod van bombardementstoestellen, jagers, e.d., daar deze snel uit de burgerluchtvaart zouden kunnen worden ontwikkeld. Deze laatste geeft niet slechts een school aan piloten, maar zelfs de gebezigde transporttoestellen kunnen voor militaire doeleinden worden gebruikt. De verschillende onderdeelen kunnen worden opgelegd en het afgerichte personeel kan geregeld worden vervangen.

Gezien deze mogelijkheden zal men dus aan Duitschland moeten verbieden een eigen burgerluchtvaart te bezitten. De noodzakelijkheid van de verschillende luchtverbindingen zullen dan door buitenlandsche maatschappijen moeten worden verzorgd met dien verstande, dat geen Duitsche vliegtuigen en geen Duitsche piloten hierbij worden gebezigd.

Ook het sportvliegen moet worden verboden, niettegenstaande er stemmen zullen opgaan, dat men een volk niet kan beletten te vliegen. Ook indien deze maatregelen vijandige gevoelens zullen opwekken, zullen zij uit veiligheidsoverwegingen toch moeten worden toegepast.

Inzake de *spoorwegen* schreef het Verdrag van Versailles voor, dat in de directie van de Duitsche Spoorwegen een geallieerde vertegenwoordiging moest worden opgenomen. Men zou echter thans verder moeten gaan. In Juni 1942 verscheen een memorandum van de hand van Edward D. Stinnes getiteld: „The economic unification of Continental Europe” waarin een lans werd gebroken voor een uniforme administratie van alle Europeesche spoorwegen.

Indien men hiertoe in de toekomst eventueel mocht overgaan, zouden de volgende voordeelen worden verkregen:

- 1e. het aanleggen van zuiver strategische spoorlijnen zou kunnen worden tegengegaan;
- 2e. men zou tijdig worden ingelicht over eventuele mobilisatieplannen; deze waarschuwing geschiedde voor den laatsten oorlog reeds door de „Union for transport by Rail”;

- 3e. men zou inlichtingen kunnen verkrijgen over de verdeling der strategische grondstoffen ;
- 4e. door een bevordering van de electrificatie der spoorwegen in Duitschland zou men deze door de mogelijkheid van het vernielen der transformatoren enz. zeer kwetsbaar kunnen maken.

Het bovenstaande plan heeft echter groote nadeelen, waarvan de voornaamste zullen blijken te zijn groote verschillen in de diverse administraties, het gebruik van verschillende talen (er zouden 4 millioen beambten noodig zijn), terwijl er slechts geringe voordeelen aan verbonden zijn inzake het weerloos maken van Duitschland.

De toename van het gebruik van *electrische kracht* in oorlogstijd is geweldig. Bij de voorbereiding van dezen oorlog nam zij in het algemeen in de industrie-centra met 15 tot 20 % toe, terwijl het verbruik tijdens den oorlog met 50 tot 100 % toenam. De oorzaken van deze toename zijn :

- 1e. de vergrooting van de productie ;
- 2e. de over het algemeen grootere mechanisatie in de verschillende oorlogs-industrieën ;
- 3e. de groote uitbreiding van de electro-chemische en electro-metallurgische industrieën.

Van een militair standpunt bezien zal het dus van groot belang zijn om een zoo groot mogelijk aantal Duitsche krachtstations te controleeren. Vermoedelijk zullen thans van deze krachtstations een groot aantal zijn vernield en zou een verbod van den wederopbouw er toe kunnen leiden, dat men in de toekomst de electrische stroom van Frankrijk, België, Noorwegen, Italië en Oostenrijk zou betrekken.

Deze stroom zou dan onder spanning van 150.000 tot 220.000 volt kunnen worden geleverd. Indien de transmissie in Duitschland door afzonderlijke maatschappijen zou geschieden, die den stroom verkoopen, dan zou dit tevens in de noodzakelijke contrôle kunnen voorzien. Voorts zou men voor de bestaande centrale nog kunnen bepalen, dat een speciale vergunning noodig is voor het leveren van meer dan 10.000 kilowatt.

Dit systeem heeft de volgende voordeelen :

- 1e. Duitschland zal hierdoor niet aan zijn economische ontwapening inzake de productie van aluminium, synthetische benzine en hoogwaardig staal kunnen ontkomen ;
- 2e. men controleert tevens de productie van electro-, metallurgische en electro-chemische producten ;
- 3e. bij kans op agressie kan men de stroom gemakkelijk afsluiten ;
- 4e. de contrôle geschiedt onzichtbaar en zal geen aanleiding tot wrijving veroorzaken.

De nadeelen aan het systeem verbonden, zijn echter :

- 1e. men zou ter ontduiking bij de verschillende fabrieken kleine geheime krachtstations kunnen bouwen ;
- 2e. de stroom door het buitenland geleverd zal duurder zijn dan de eigen stroom.

Als *conclusie* van het bovenstaande kan men opmerken, dat om de herbewapening van Duitschland tegen te gaan :

- 1e. de contrôle op de strategisch belangrijke industrieën meer voordeelen oplevert dan het belemmeren van den invoer van de daarvoor bestemde grondstoffen ;
- 2e. de contrôle op luchtvaartgebied, aluminium-productie en productie van electriciteit beslist noodzakelijk is.

(Wordt Vervolgd)

De technische Ontwikkeling

van het

PANTSERWAPEN

door Ir. P. H. VAN DER TRAPPEN

Kapitein der Artillerie

In „De Militaire Spectator” van October 1945, Nr. 1, gaf de Kolonel van den Generalen Staf M. R. H. Calmeyer weer, hoe de Fransche Legerleiding nog vele jaren na den eersten wereldoorlog het pantserwapen als een hulpmiddel van de Infanterië beschouwde.

Engeland echter sloeg al spoedig een nieuwen weg in en ontwikkelde het pantserwapen tot een zelfstandig wapen, waarvan de kern zou moeten bestaan uit snelle, goed gepantserde vechtwagens met een groote actieradius en goede verbindingsmogelijkheden en zicht.

De technische ontwikkeling van den vechtwagen moest dus geleid worden in de richting van grootere mobiliteit en vuurkracht in combinatie met een zwaardere pantsering.

De moderne vechtwagens kunnen in drie groepen ingedeeld worden

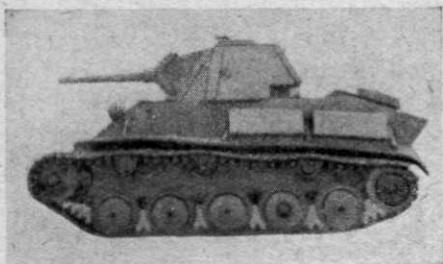
Lichte vechtwagens	8—15 ton.
Midzware	„ 20—35 „
Zware	„ 40—70 „

In verband met de lichtere bepantsering worden de vechtwagens uit de eerste groep v.n.l. gebruikt bij de verkenningsorganen en kunnen tevens ingezet worden als verbindings- en verzorgingsvoertuig op het gevechtveld.

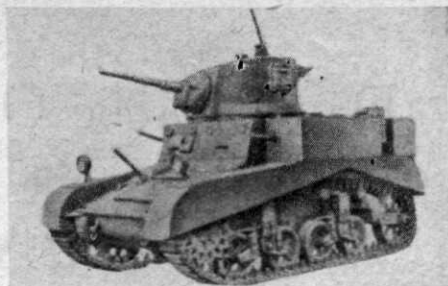
Dit type vechtwagen is zeer snel en wendbaar. De gevechtskracht is echter gering, terwijl het voertuig gemakkelijk te bestrijden is.

Als moderne vertegenwoordigers uit deze groep kunnen genoemd worden:

	GEW. T.	SNELH. KM/H	PANTSERING		BEWAPENING
			PANTS. KAST mm	TOREN mm	
RUSLAND. T. 70	9	45	16—45	35—60	1 K: 4,5 cm L/46 1 MG.
AMERIKA. M 3 „Gen. Stuart”	13	56	25—50	32—55	1 K: 3,7 cm L/53 5 MG.
ENGELAND. MK VI „Crusader”	18	60	10	— 60	1 K: 4 cm 2 MG. 1 nevelpistool
DUITSCHLAND. Sd Kfz 123 Panzerspähwagen	11,8	....			1-2 cm Kw K38 1 MG 34

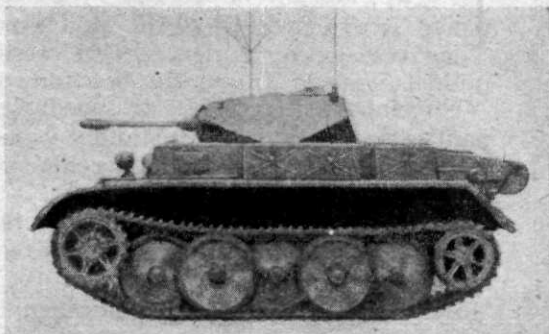
Rusland T 70.

Amerika M 3 „Gen. Stuart“.

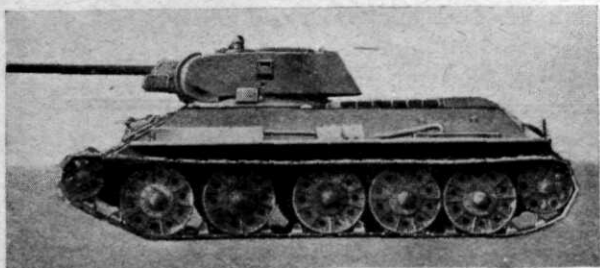
Engeland Mk VI „Crusader“.

Duitsland, Sd Kfz 123 Panzerspähwagen.

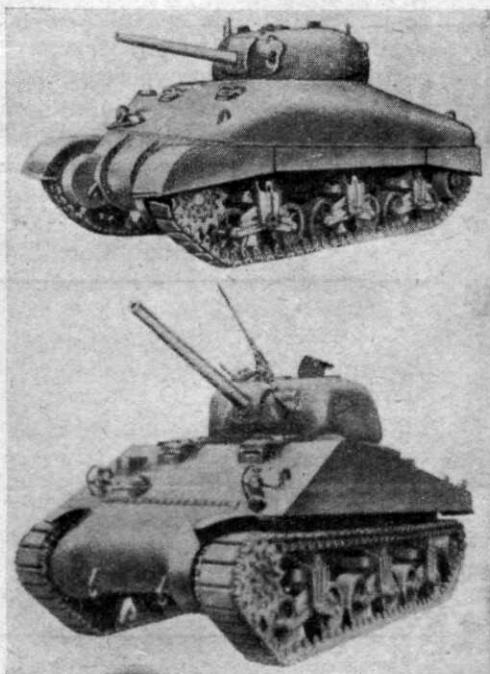
Engeland Cromwell

Rusland, T 34 NM.

Duitsland, Panzer IV.

Amerika, M 4 A „Gen. Sherman“.

De vechtwagens uit de 2e groep vormen het geraamte van de snelle pantsereenheden en moeten naast een zware bewapening en pantsering een groote manoeuvreerbaarheid bezitten. Hiertoe moet de snelheid en de wendbaarheid zoo hoog mogelijk worden opgevoerd.

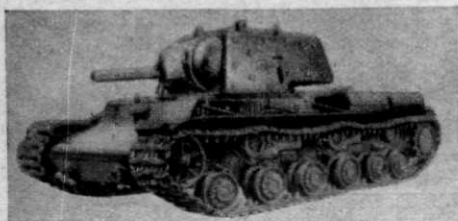
Als „standaardtype” kunnen genoemd worden :

	GEW. T.	SNELH. KM/H	PANTSERING		BEWAPENING
			PANTS. KAST mm	TOREN mm	
RUSLAND. T 34 NM	29	53	45—60	60—70	1 K. 7,62 cm L/53 2 MG
AMERIKA. M 4A „Gen. Sherman”	29	45	30—65	55—85	1 K. 7,5 cm L/40 2 MG 1 Lu.MG
ENGELAND. Cromwell	27	64	33—65	21—80	1 K. 7,5 cm 2 MG 1 nevelpistool
Sherman VC	30	35	38—65	20—55	1 K. 7,62 cm lang 52,8 1 MG 1 Lu.MG
DUITSCHLAND. Panzer IV	23,6	40	....	....	1 K. 7,5 cm L/43 2 MG

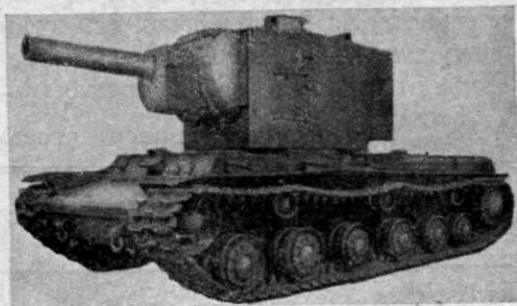
De derde groep wordt gebruikt ter versterking van de pantsereenheden.

RUSLAND. Kw Ic	44	35	75—130	120	1 K. 7,62 cm L/41,5 3 MG
Kw II „Josef Stalin” Standaardtype	52 55	30 25	75 60—105	95—110	1 H. 15,2 cm 1 K. 12,2 cm L/45 3 MG
AMERIKA. „Dreadnought”	57	30	75	200	1 K. 10,5 cm 1 K. 3,7 cm L/56 3 MG 12,65 mm
ENGELAND. „Churchill” verouderd	40	26	30—80	100	1 K. 5,7 cm L/45 2 MG en 1 LuMG
DUITSCHLAND. Panther Tiger I Königtiger	45 60 68	45 40 38	....	....	1 K. 7,5 cm 1 K. 8,8 cm ....

Ten einde een goed inzicht te verkrijgen in de technische ontwikkeling van het pantserwapen na den „eersten” wereldoorlog zal allereerst een overzicht

Rusland Kw Ic.

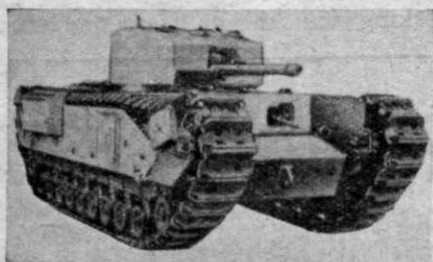
Rusland Kw II.

Rusland, „Josef Stalin“.

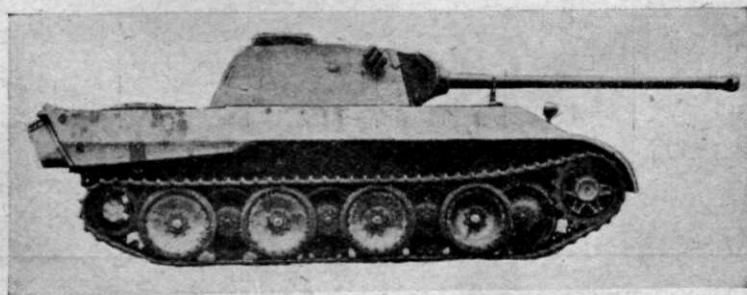
Amerika, „Dreadnought“.

Engeland, „Churchill“.

Duitschland, „Tiger“.

Duitschland, „Panther“.

worden gegeven van het materiaal, hetwelk omstreeks 1935 bij de verschillende legers in gebruik was genomen.

In de „Revue d'Infanterie” Juli '34 geeft de Fransche Commandant J. Pèrre een beschouwing hierover en verdeelt de toenmaals in gebruik zijnde vechtwagens in 5 categorieën:

	GEW. T.	SNELH. KM/H	PANTSERING mm	BEWAPENING
I. Zeer lichte vew. . .	3—5	30—50	6—10	1 MG
II. Lichte vew.	6—9	10—40	15—20	1 MG of 1 kleinkal. vm
III. Middelbare vew. . .	10—25	25—40	10—25	minstens 1 kanon en 1 MG
IV. Zware vew.	30—45	10—20	20—25	minstens 1 kanon en mitr.
V. Zeer snelle vew. . .	12	160 rad 60 rups	8—22	1 MG 12,7 mm 1 MG

„Christie-type” waarbij alles ondergeschikt was aan de snelheid en de actieradius.

Aan het eind van zijn beschouwingen komt de schr. tot de volgende conclusies:

- de lichte, middelbare en zware vechtwagens, gepantserd met pantsers van 20 à 25 mm, stellen zich tegenover de anti-vew. vuurmonden niet aan buitengewone gevaren bloot onder voorwaarde, dat zij steeds in nauwe samenwerking met de andere wapens handelen. (Fransche doctrine).
- de zeer lichte vew. staan door hun bijzondere eigenschappen en hun daaruit voortvloeiend tactisch gebruik aan groter gevaar bloot.

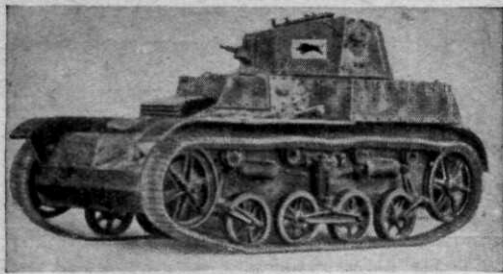
Voor wat de naaste toekomst betrof, constateerde hij, dat een van de meest op den voorgrond tredende verbeteringen voor den vechtwagen zou bestaan in de verbetering van het pantser.

Hij hield het voor mogelijk, dat de pantsering van de zeer lichte vechtwagens zou opgevoerd worden tot 20 à 25 mm en voor de andere soorten tot 40 à 50 mm.

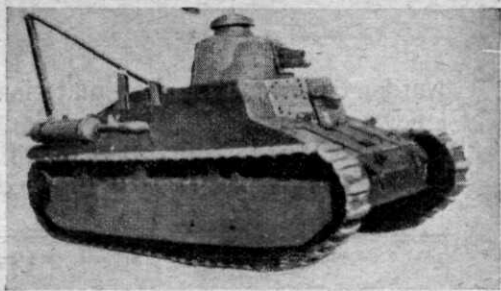
In de navolgende tabel zijn de voornaamste technische gegevens van deze vechtwagens verzameld.

	GEW. T.	SNELH. KM/H	ACTIE- RADIUS KM	PANTSERING mm	BEWAPENING
FRANKRIJK.					
Renault AMR '34	6	40	—	14	1 MG
Renault NC '27	8	20	120	20—30	1 K. 3,7 cm 1 MG
Renault DI 1935	11	18	—	20—30	idem
Renault AMC '35	14,5	40	180	14—25	1 K. 4,7 cm 1 MG
Char 3 C(anons)	74	12	—	30—50	1 h. 15,5 cm 1 K. 7,5 cm 4 s.MG
Charléger Hotchkiss '35	12	28	170	12—45	1 K. 3,7 cm 1 MG

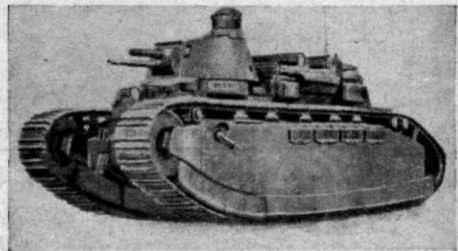
Frankrijk, Renault AMR 1934.

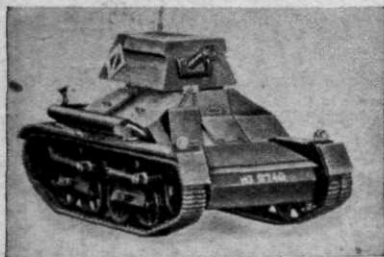
Frankrijk, Renault D I 1935.

Frankrijk, Renault NC 1927.

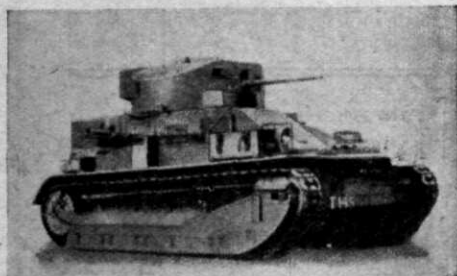
Frankrijk, Char 3 C(anons).

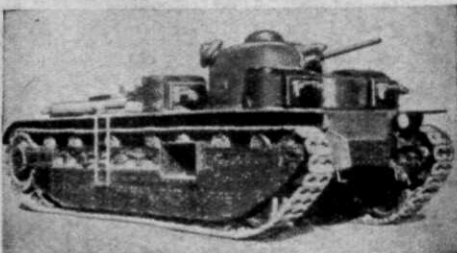
Engeland, Light Vickers Mk II 1932.

Frankrijk, Charléger Hotchkiss 1935.

Engeland, Medium Vickers Mk II A 1929.

Engeland, Heavy Vickers 1926.

Engeland Medium Vickers M 1935.

Bijzonderheden.

De **Renault N.C. 27** was een overgangsonwerp tusschen het oude model uit den eersten wereldoorlog en het latere infanterietype D I.

De **Renault D 1 '35** werd de kern van de Fransche vechtwageneenheden. Het pantser gaf beveiliging tegen het 2,5 cm projectiel.

De **Renault AMR '34** vormde de kern van de lichte gemechaniseerde Divisies en werd ingezet voor de gevechtsverkenning.

De **Renault AMC '35** was voorzien van een zwaarderen toren en van een pantserdoorborend wapen.

AMR: automitrailleuse de reconnaissance.

AMC: automitrailleuse de combat.

De **Char 3 C.** Reeds in 1918 werd dit type ingezet tusschen Maas en Argonnen. Daar zij een groot doel boden, konden zij alleen ingezet worden, wanneer de vijandelijke artillerie was uitgeschakeld.

Hun taak was de artilleriesteun der overige vechtwagens over te nemen.

TABEL

aangevende den stand van de vechtwagentechniek omstreeks 1934.

	GEW. T.	SNELH. KM/H	ACTIE- RADIUS KM	PANTS. mm	BEWAPENING
ENGELAND.					
Light Vickers Mk II '32	3,6	55 weg 25 terrein	260	8—13	1 MG 7,6 of 12,7 mm
Medium „ Mk IIA '29	12	26/18	240 190	8—6	1 K. 4,7 cm 6 MG (4 in den toren)
Medium „ M 1935	6	50/30	200	10—25	1 K. 4,7 cm, gekop- peld aan MG 4 MG in 2 koepels
Heavff „ 1926	32	32	320	—25	1 K. 4,7 cm 4 MG

Bijzonderheden.

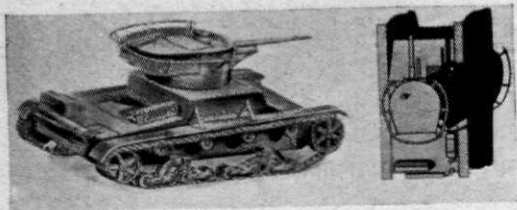
De **Mk II '32** vormde de kern van de lichte pantsereenheden en werd tevens bij de midzware pantsereenheden benut als verkenning-, beveiligings- en verbindingsvoertuig. Was uitgerust met radiotelefonie en met nevelwerpers.

De **Mk II A '29** was een der eerste nieuwe ontwerpen na den eersten wereldoorlog en vormde de kern van het Engelsche Tank-Korps.

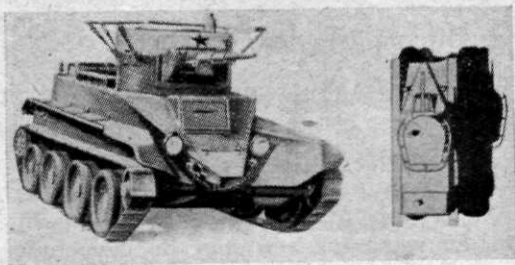
De **M 1935** was een verbeterde uitvoering van de Mk II A. Hiermede werden tusschen 1935 en 1939 alle Tankformaties uitgerust.

De sterke MG bewapening in front toont aan, dat de vew. tot hoofdtaak had de bestrijding van Inf.doelen bij het snelle voorwaarts gaan.

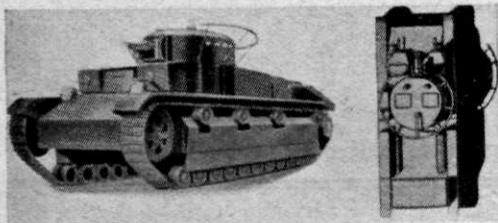
Deze uitvoering werd door de Amerikaansche deskundigen als de beste middelbare vechtwagen ter wereld beschouwd. Het voertuig was „gasproof” door middel van overdruk. Tevens uitgerust met een radio ontvang- en zendinstallatie, een gyro-kompas en afneembare brandstofhouders, welke boven de rups-

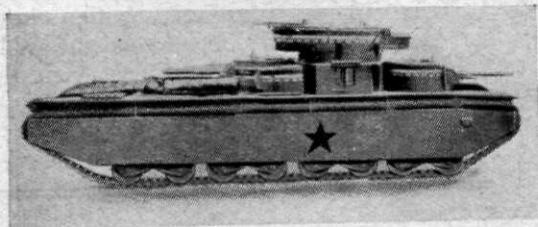
Rusland, Vickers-Armstrong T 26.

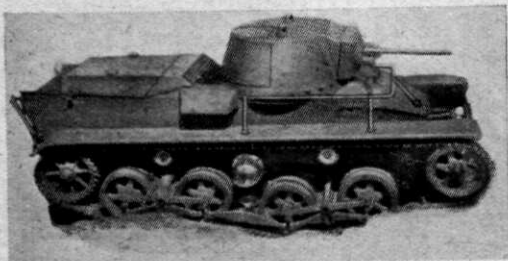
Rusland, „Christie” M 1934.

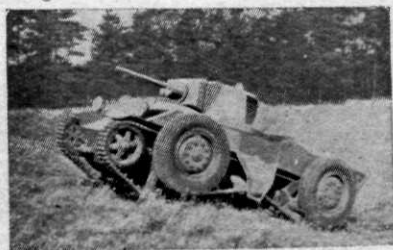
Rusland, 18 t. Sowjet tank.

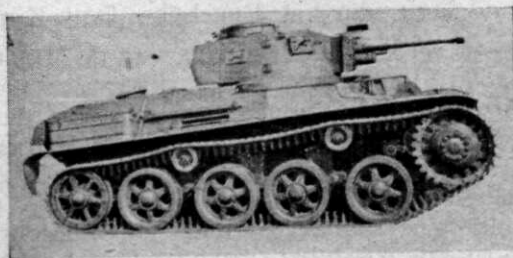
Rusland, 33 t. Sowjet tank M II.

Zweden, Landsverk. L 10.

Zweden, Landsverk. L 30

Zweden, Landsverk. L 60.

banden waren aangebracht. De levensduur van de rupsbanden was ongeveer 6000 km. De toevoer van frissche lucht vond plaats via een luchtreinigingsfilter.

De besturing ging zeer gemakkelijk door inbouw van een „Wilson” getriebe.

	GEW. T.	SNELH. KM/H	ACTIE- RADIUS KM	PANTS. mm	BEWAPENING
RUSLAND.					
Renault M.S. II	7	18	150	5,5—15	1 K. 3,7 cm 1 MG
Vickers-Armstrong T 26 . .	6	35	130	8—13	1 K. 4,7 cm 1 MG
„Christie” M '34	10	110 wiel 62 rups	570 430	6—16	1 K. 4,7 cm 1 MG
18-t. Sowjet tank	18	45	—	22—35	1 K. en 3 MG
33-t. „ M II	33	30	200	—35	1 K. 7,5 cm 2 K. 3,7 cm 2 MG

Bijzonderheden.

De vew. T 26 vormde in het begin de kern van de Russische pantsertroepen.

„Christie” M '34. Deze zeer snelle vechtwagens vormden de kern van de gemechaniseerde Cavalerie-eenheden. Konden zich zeer snel aan het vijandelijke artillerievuur onttrekken en anderzijds hun eigen vuur in den kortst mogelijken tijd op den werkzamen schootsafstand brengen.

18 t. Sowjet tank. Dit type was het eerste origineele product van de Russische oorlogsindustrie.

Uitgerust met een kortegolf radio-installatie. Werden op het aanvalfront der lichte vechtwagens in compagniesverband ter ondersteuning ingezet.

33 t. M II. Waren ingedeeld bij de Legertroepen en werden slechts ingezet voor het uitvoeren van speciale opdrachten, vnl. ter bestrijding van massale vijandelijke pantseraanvallen en voor het overnemen van den artilleriesteun der Infanterie.

	GEW. T.	SNELH. KM/H	ACTIE- RADIUS KM	PANTS. mm	BEWAPENING
ZWEDEN.					
Landsverk L-10	11	40	150	8/20/24	1 K. 4,7 cm 2 MG
Landsverk L-60	8	48	220	10—13	1 K. 3,7 cm 1 MG
Landsverk L-30 . . . . . (rad-rups)	12	75 wiel 35 rups	300 150	6—14	1 K. 3,7 cm 2 MG

Bijzonderheden.

Landsverk L 10. Deze vechtwagen dateert uit het jaar 1931. Was ontworpen als een z.g. „Universeel voertuig” voor die landen, welke slechts in een beperkte mate vechtwagens konden aanschaffen.

Het voertuig was „gasproof” en voorzien van optische richt- en waarnemingsorganen.

In den toren was een radio telefonie-installatie aangebracht. Proto-type van den eersten Duitschen vechtwagen.

Landsverk L 30. Dit was een z.g. rad-rupsbandvoertuig, waarbij het mogelijk was op den weg de wielen in te schakelen en in het terrein de rupsband.

De overgang van rad- op rupsbandaandrijving kon gedurende het rijden binnen 20 seconden geschieden. Hiertoe was een door den motor aan te drijven hefmechanisme aanwezig, waardoor de wielen gedurende het rijden konden worden geheven.

De zeer goede veering gaf een stabiele ligging aan het voertuig, zoodat de schietuitkomsten gedurende het rijden zeer gunstig waren.

Afdoend resultaat hebben deze pogingen om het vraagstuk van de strategische verplaatsing op te lossen, niet opgeleverd.

Gedurende den tweeden wereldoorlog zijn deze constructies dan ook niet ingevoerd.

	GEW. T.	SNELH. KM/H	ACTIE- RADIUS KM	PANTS. mm	BEWAPENING
AMERIKA.					
Light Tank T1 '28 . . .	7	30	130	8—10	1 K. 4,7 cm 1 MG
Medium „ T2 '30 . . .	15	40	150	7—22	1 K. 4,7 cm gekop- peld met MG 1 K. 3,7 cm gekop- peld met MG
„Christie” '33	11	120 62	570 430	—22	1 K. 3,7 cm 5 MG

Tot slot volgt een globale opgave van het aantal vechtwagens, hetwelk omstreeks 1935 in de verschillende legers in gebruik was.

Engeland.	200 Carden Lloyd 400 Vickers Armstrong
Frankrijk.	100 Char C en D 100 middelbare vechtwagens 3800 lichte vechtwagens (Renault, Schneider)
Rusland.	5000 (?) Renault, Vickers, Christie
Amerika.	1000 lichte vechtwagens uit den wereldoorlog Nieuwere uitvoeringen nog pas in beproeving.

Zooals wij reeds bij de inleiding naar voren hebben gebracht, treden bij de

ontwikkeling van de vechtwagens drie factoren op den voorgrond nl. *mobilitéit*, *pantséring*, *bewapening*.

MOBILITEIT.

De mobiliteit van den vechtwagen in het terrein wordt vnl. beheerscht door de factoren: *snelheid en acceleratievermogen, rupsbandconstructie, wendbaarheid.*

SNELHEID EN ACCELERATIEVERMOGEN.

De snelheid en het acceleratievermogen van den vechtwagens zijn afhankelijk van:

1. het *specifiek vermogen*, hetwelk aan den rupsband beschikbaar is. Hieronder verstaan wij het aantal pk per ton gewicht.
2. de *adhaesie* tusschen rupsband en bodem, welke moet voorkomen dat de rupsbanden in lossen grond gaan slippen. Deze weerstandskracht is in het algemeen afhankelijk van den normalen banddruk N en van de wrijvingscoëfficiënt (μ) tusschen band en grond.

$$\text{Adh.} = N (\mu).$$

De maximaal uit te oefenen stuw(trek)kracht is afhankelijk van de grootte van de adhaesie.

De waarde van de wrijvingscoëfficiënt (μ) is afhankelijk van de bodemgesteldheid en moet proefondervindelijk worden bepaald.

Bij de bespreking van de rupsbandconstructie zal hierop worden teruggekomen. ad 1. *Specifiek vermogen* (pk/t).

Aan de hand van een eenvoudig voorbeeld zal getracht worden een juist inzicht te geven in de wijze, waarop men met behulp van deze grootte een vechtwagen op zijn rij-eigenschappen kan beoordeelen.

Het vermogen aan de rupsband beschikbaar wordt verbruikt voor:

- a. het verplaatsen van het voertuig met een *constante* snelheid. Hiervoor is een bepaalde stuwkracht noodig, welke men met behulp van een eenvoudige formule kan berekenen.

$$T = G \cdot f$$

waarin G het gewicht van het voertuig aangeeft, en f de z.g. weerstandscoëfficiënt, afhankelijk van de bodemgesteldheid. Eveneens proefondervindelijk te bepalen.

- b. het opvoeren van de snelheid, z.g. „*acceleratie*”.

Dit acceleratievermogen is op het gevechtsveld van het allerhoogste belang. Met behulp van de formule $K = Ma$ zal dus bij een gegeven versnelling (a) de benodigde kracht kunnen worden bepaald.

De *totaal* benodigde stuwkracht aan den rupsband kan dus worden weergegeven door de formule

$$T = G \cdot f + Ma.$$

Deze beschouwing heeft alleen betrekking op het verplaatsen van een voertuig over een horizontaal terrein. In geaccidenteerd terrein moeten wij ook nog in rekening brengen de kracht voor het overwinnen van den hellingweerstand.

Voorbeeld.

Het voertuiggewicht bedraagt 30 ton, terwijl een acceleratie verlangd wordt, groot 2 m/sec^2 .

Het terrein bestaat uit zandgrond met een weerstandscoefficiënt groot $0,1$.

De benodigde stuwkracht aan den band kan nu bepaald worden met behulp van de formule

$$T = G \cdot f + Ma$$

$$T = 30.000 \times 0,1 + \frac{30.000}{10} \cdot 2$$

$$T = 9000 \text{ kg.}$$

Aannemende, dat de snelheid van den vechtwagen plotseling opgevoerd moet worden van $11-32 \text{ km/h}$ (overeenkomende met $3-9 \text{ m/sec}$) zoo is hiervoor een vermogen noodig, groot

$$\begin{aligned} \text{Nrups} &= T \cdot \text{gemiddelde snelheid per sec.} \\ &= 9000 \cdot 6 = 54000 \text{ kgm/sec.} \\ &= 720 \text{ pk.} \end{aligned}$$

Het specifiek vermogen aan den rupsband bedraagt dus 24 pk/t .

In de practijk gaan wij nu juist omgekeerd te werk. Bij een gegeven vew.-gewicht en motorvermogen gaan wij na, hoe groot het acceleratievermogen kan zijn in de verschillende terreinen.

In bovenstaand voorbeeld is aangenomen een versnelling van 2 m/sec^2 . De benodigde tijd om de snelheid van den vechtwagen op te voeren van $11-32 \text{ km/h}$ ($3-9 \text{ m/sec.}$) kan nu berekend worden uit de formule

$$V_t = V_0 + at$$

$$9 = 3 + 2t$$

$$t = 3 \text{ sec.}$$

Het voertuig heeft dus in 3 seconden een snelheid verkregen van 32 km/h en zich verplaatst over een weg $s = V_g \cdot t = 6 \times 3 = 18 \text{ m}$.

Opmerking.

Bij de bespreking van de overbrengingsorganen en de rupsbandconstructie zal nagegaan moeten worden, hoe wij de inwendige verliezen zoo klein mogelijk kunnen maken.

DE FILM

BIJ DE INSTRUCTIE

door J. H. JANSEN, *Majoor der Infanterie*

Algemeen.

Ook in ons leger was de film als instructiemiddel niet onbekend, doch in de opleiding van den troep vervulde zij een zeer bescheiden rol.

Gedurende den tweeden Wereldoorlog werd bij alle oorlogvoerenden op groote schaal gebruik gemaakt van de film, ten einde de opleiding van de troepen zoo goed mogelijk te verzorgen.

De voordeelen, welke de film biedt, kunnen als volgt worden geformuleerd :

1. De instructie wordt gestandariseerd.
2. Door de film is het mogelijk voortdurend, en op pakkende wijze den nadruk te leggen op de algemeen geldende grondbeginselen van het gevecht.
3. Films brengen een duidelijk en realistisch beeld van oefeningen of demonstraties met nieuwe strijdmiddelen naar den troep, waarbij geen tijd verloren gaat met het vervoer van de troepen naar de plaats, waar de demonstratie-oefeningen plaats vinden, terwijl met één goed uitgevoerde demonstratie voor het geheele leger kan worden volstaan.
Hierdoor kan deze demonstratie tot in de perfectie verzorgd worden, daar zij op deze manier gebruikt, altijd aanmerkelijk economischer is dan een serie „goedkoopere” demonstraties aan de troepen zelf.
4. Iedere man kan alle phases van de actie *hooren en zien*, beter dan dit bij een demonstratie in het terrein bereikt kan worden.
Bovendien vormen vergrootingen van details en vertraagde, opnamen mogelijkheden, die alleen de film biedt en welke voor de instructie van onschatbare waarde zijn.
5. De best getrainde troepen en de beste experts worden voor de film gebruikt en komen zodoende voor de oefening van elk legeronderdeel ter beschikking.
6. De film geeft de mogelijkheid om werkelijke gevechtsoptnamen aan den troep te toonen, waarvan vooral van Amerikaansche en Duitsche zijde gebruik werd gemaakt.

Soorten films

Het verdient wellicht aanbeveling om als een soort gids in de lijvige catalogi van films een korte beschouwing te houden over de groepen, waarin men de films zou kunnen verdeelen.

In het algemeen zijn de films onderverdeeld in groepen, volgens het onderwerp, hetwelk zij behandelen.

- a. Als voornaamste groep voor de opleiding in het algemeen worden beschouwd de tactische films, waaronder ook vallen die films, welke zich bezig houden met het practische gebruik in het terrein van de verschillende handvuurwapenen.

- b. Een groep films, betrekking hebbende op het herkennen van eigen en vijandelijke vliegtuigen en vecht- en pantserwagens, welke een waardevolle en onontbeerlijke aanvulling beteekenen voor de instructie met silhouetten.
- c. Belangrijk vooral in oorlogstijd zijn de z.g. „security-films”.
Het begrip „security” beteekent o.m. het geheimhouden van alles, wat voor den vijand van belang zou kunnen zijn. Een pakkende film als „Next of Kin” — Een Engelsche „security-film” — bereikt meer dan vele uren theorie en strenge orders.
Ook het verspreiden van geruchten — welke alleen maar den vijand helpen — werd aangepakt. Vooral de Amerikanen hebben enkele zeer komische filmpjes gemaakt, welke de troepen op de fouten van deze „fluistercampagnes” wijzen.
- d. Films, welke de troepen op de hoogte stellen met vijandelijke strijdmethodes.
- e. Een zeer belangrijke groep — vooral voor troepen, welke naar de tropen gaan — wordt gevormd door de films, welke zich bezighouden met hygiëne.

Wenken voor het gebruik van trainingsfilms.

Commandanten, trainingsstaven en instructeurs, die verantwoordelijk zijn voor het samenstellen van oefenschema's en oefenprogramma's doen goed een studie te maken van den catalogus, om daarna met het advies van het Hoofd van den Filmdienst zorgvuldig de films te selecteren, welke voor de betrokken opleiding van belang zijn.

Aanbeveling verdient tevens te overwegen, welke films bruikbaar zijn, om het algemeen inzicht van de leerlingen te verdiepen en te verbreedden, hetgeen aan hun specialisatie — welke daardoor beter in verband tot het geheel wordt gezien — ten goede zal komen.

Na zorgvuldig te hebben uitgezocht, welke films — als ook in welke phase van de opleiding — vertoond zullen worden, moeten de instructeurs de volgende punten in acht nemen :

- 1. Een persoonlijke studie van elke film dient gemaakt te worden.
- 2. De inhoud dient in het kort te worden genoteerd, met korte speciale aantekeningen van punten, welke nadere verklaring behoeven, of welke vóór of ná het vertoonen van de film nog eens extra onder de aandacht van de toeschouwers moeten worden gebracht.
Het nalaten van den instructeur om zich voor het vertoonen van de film met den inhoud op de hoogte te stellen, leidt bijna onvermijdelijk tot het niet voldoende toe kunnen lichten van de in de film behandelde stof.
- 3. Behandeld moeten worden opnamen uit de film, welke door nieuwe technische en tactische ontwikkeling al verouderd waren, nadat de film vervaardigd was.
- 4. Met zorg moet beslist worden, in welke volgorde de films vertoond zullen worden, en welke deelen zullen worden genomen. Sommige films bestaan uit verscheidene deelen.
Alleen het deel, dat betrekking heeft op de opleiding, welke op dat oogenblik plaats vindt, behoort vertoond te worden.
Ervaring heeft bewezen, dat het efficiënt gebruik van trainingsfilms geheel

afhangt van de manier, waarop zij worden vertoond. De volgende richtlijnen behooren in acht genomen te worden bij het gebruik van de trainingsfilm.

- a. Het overladen van het oefenprogramma met een aantal films — hoe interessant deze ook mogen zijn — leidt tot verwarring van de stof bij den man. Twee of zelfs drie keer vertoonen van dezelfde film zal meer de training ten goede komen dan het eenige malen vertoonen van een *serie* films.
Een voorstellingsprogramma zou in principe niet meer dan twee films tegelijk mogen bevatten, terwijl het, indien mogelijk, om den geest van den man frisch te houden, aanbeveling verdient, een kort komisch filmpje aan het programma toe te voegen.
- b. Een film moet zonder onderbreking vertoond worden, terwijl het in de praktijk gebleken is, dat uitleg en discussie na de film, gevolgd door het ten tweede male vertoone van deze film, een zeer effectieve instructiemethode is.
- c. De films kunnen onmogelijk bij zijn, wat betreft de laatste tactische en technische ontwikkeling.
De instructeur dient hiertoe van te voren de film gezien te hebben, en voor de vertooning van de film de leerlingen attent te maken op onjuistheden of verouderde methodes in de film.
Dit geeft een gelegenheid om de aandacht van de leerlingen te beoordeelen, door na het vertoonen van de film, met behulp van het stellen van vragen, een indruk te krijgen of deze punten door de leerlingen zijn opgemerkt.
Als een samenvatting van de naar voren gebrachte wenken voor het gebruik van trainingsfilms geldt:
  1. Selecteer de films zorgvuldig in verband met de te behandelen oefenstof.
  2. Bestudeer elke film, voor de vertooning aan de leerlingen, en controleer, of de in de film naar voren gebrachte lessen begrepen zijn.
  3. Stimuleer de belangstelling en geef, voor het vertoonen van de film, een kort overzicht van den inhoud en breng de belangrijkste punten naar voren.
  4. Bestaat de film uit verschillende deelen, vertoon slechts dat deel, hetwelk voor de instructie van direct belang is.
  5. Controleer, na het vertoonen van de film, door het stellen van vragen, of de film begrepen is, en geef zoo noodig, nadere toelichting, waarna de film een tweeden keer vertoond wordt.

Wijze, waarop de films verkregen kunnen worden.

Inlichtingen kunnen ingewonnen worden bij het Hoofd van de Afdeling Film-dienst bij de Hoofdafdeeling Opleidingen van den Generalen Staf, waarbij tevens aanvragen kunnen worden gedaan.

In meerdere mate zullen ter beschikking komen Engelsche trainingsfilms met Hollandschen tekst. Het vertoonen van films met Engelschen tekst vraagt speciale maatregelen. Volstaan kan meestal worden met een inleidende verklaring en enkele korte aanwijzingen gedurende de vertooning, waartoe ev. tijdelijk de geluidswaergave kan worden onderbroken. Dit laatste moet echter zooveel mogelijk beperkt worden, aangezien het geluids-effect van de film een waardevol bestanddeel hiervan uitmaakt.

SELECTIE

voor den rang van OFFICIER

door Mr. M. H. K. VAN DER GRAAF, *Reserve-Majoor,*
Hoofd van den Psychologischen Dienst van de Koninklijke Landmacht

Aan een bedrijfsleider van een zagerij werd eens gevraagd, aan welke psychologische eischen een houtzager moet voldoen. Hij kwam uit de bus met een lijstje van vijf en twintig eigenschappen. Als aan eenige regimentscommandanten gevraagd werd op te schrijven welke eigenschappen zij van belang achten voor een goed officier, dan zou het aantal punten zeker de vijf en twintig overschrijden — en er zouden nog belangrijke qualiteiten vergeten zijn. De man, die aan al die eischen voldoet, bestaat natuurlijk niet. Het is dus onmogelijk een omschrijving te maken van den model-officier, waaraan onze aspirant-officieren getoetst zouden moeten worden. Trouwens bij elk woord, in de omschrijving gebruikt, zouden we op moeilijkheden stuiten, want, om één voorbeeld te noemen: wat is moed? Op een cursus voor selectie-officieren werd deze vraag in een onbewaakt oogenblik gesteld; na 7 uur discussie is men zoo moedig geweest te concluderen, dat men het niet wist!

Vraagt men den president van de Engelsche selectie-commissie: „Wat zijn nu Uw normen, wat is Uw criterium, waar zoekt U naar?“, dan zal hij langs zijn neus weg zeggen: „leiderschap“ en daarmee de zaak als opgehelderd beschouwen.

Met onze Nederlandsche grondigheid zullen wij ons echter moeten afvragen: wat is leiderschap? Op het gevaar af een deel van de militaire en vakwetenschappelijke wereld tegen ons te krijgen, wagen wij ons aan een definitie: leiderschap is het vermogen dat iemand in staat stelt een groep te vormen tot een gemeenschap

die er naar streeft de doeleinden, door den leider in hooger verband aanvaard, op door hem aangegeven wijze te verwezenlijken.

In deze definitie liggen verschillende elementen opgesloten — en worden verschillende elementen uitgesloten. In de eerste plaats komt hierin tot uiting het onderscheid tusschen den „leider“ en dengene, die alleen maar „commandant“ is. De „commandant“ is de man die krachtens de hem gegeven opdracht het voor 't zeggen heeft, die de bevelen geeft, die dirigeert. Het kan echter zijn dat de commandant geen leider is: hij weet van zijn troep geen eenheid, geen gemeenschap te maken, bij zijn onderdeel heerscht geen „teamspirit“. Zijn menschen gehoorzamen zijn bevelen omdat ze anders moeilijkheden krijgen, niet omdat zij innerlijk zijn leiding aanvaarden.

In de tweede plaats wordt met deze definitie het andere uiterste afgewezen, waarin soms diegenen vervielen, die ten onrechte den titel ontvingen van „vader van de compagnie“.

Er zijn troepencommandanten, die inderdaad van hun onderdeel een gemeenschap maken, met over en weer een zekere band van vertrouwelijkheid en vriendschap. Maar in dezen band gaat de gezagsverhouding verloren. Niet de commandant leidt de troep, maar de troep leidt den commandant. Niet de doeleinden, die de commandant stelt, worden gevolgd, maar de verlangens van de massa, van de leden van de groep worden ingewilligd. Hier ontbreekt ook de domineerende functie van den leider, die zich uit in de discipline, waardoor de gemeenschap

niet slechts de doeleinden van den leider als de zijne aanvaardt, maar deze ook uitvoert op de door hem aangegeven wijze. Het is betrekkelijk gemakkelijk een groep menschen voor een bepaald doel, een ideaal, warm te maken, maar het wordt moeilijker om den troep nu ook „in de hand te houden”.

Ook worden in deze definitie uitgeschakeld degenen, die eerder in aanmerking komen voor kapitein op een piratenschip dan voor leider van een legeronderdeel. Er zijn „leiders”, voor wie de troep door het vuur gaat, voor wie de menschen alles doen — alleen is het bezwaar, dat ze juist niet alles mogen doen, wat de commandant van hen vraagt. Het zijn de vrijgevochten bendeleiders, die wel een ijzeren discipline eischen, maar zich zelf niet kunnen schikken in hooger verband. De troepenofficier schikt zich niet alleen in het legerbestel, maar moet innerlijk het bestaan en het doel van het leger hic et nunc aanvaarden en daarmee zijn moreele, sociale en krijgstuuchtelijke verantwoordelijkheid en verplichtingen erkennen.

Tenslotte ligt in het invoeren in de definitie van het begrip „gemeenschap” opgesloten: rechtvaardigheid, sociale verantwoordelijkheid tegenover elk lid dier gemeenschap, persoonlijk contact.

Indien men het in meerdere of mindere mate eens is met het bovenstaande, dan volgt echter de cardinale vraag: aangenomen dat dit de eischen zijn van het leiderschap, hoe kan men dan uitvinden of iemand aan deze eischen voldoet — en om het nog moeilijker te maken: hoe is het dan mogelijk om ten aanzien van knapen van 19 à 20 jaar uit te maken of zij hieraan zullen voldoen?

Een openhartig antwoord op deze laatste vraag is: het is vrijwel ondoenlijk. Het is werkelijk niet met 100% zekerheid te zeggen of een jongeman, die zoo van de schoolbanken komt die nog nauwelijks op de wereld heeft

rondgekeken, die nog geen *man* is, een werkelijk leider zal worden.

Maar hier staat iets anders tegenover: wèl is het mogelijk diegenen uit te schiften, die op grond van psychische factoren weinig hoop geven op een gunstige prognose. Immers, een handicap voor toekomstig leiderschap wordt gevormd door: onvoldoende intelligentie of te weinig ontwikkeling, waardoor men niet in staat is de „vakopleiding” te volgen; een onevenwichtige persoonlijkheid of groote oppervlakkigheid, waardoor men de gestelde doeleinden niet onder alle omstandigheden in het oog houdt; asociale karaktereigenschappen, waardoor men de groep eerder afstoot dan aantrekt of waardoor men zelf de discipline niet innerlijk kan aanvaarden; een volslagen gebrek aan zelfstandigheid waardoor men niet domineerend kan optreden — en zoo voorts.

Bij het uitschiften van al deze gevallen zal men vooraf moeten weten waar de grens tusschen het toelaatbare en het ontoelaatbare ligt, welke factoren voor verbetering, opvoeding en training vatbaar zijn en welke niet; men zal de psyché van de puberteit en de adolescentie, van de leeftijden tusschen 17 en 24 jaar moeten kennen en aanvoelen. En men zal zijn positief oordeel slechts voorwaardelijk kunnen uitspreken: „als deze jongeman goed uitgroeit en als zich geen bijzondere omstandigheden voordoen, dan *kan* hij een troepenleider worden”.

We zijn weer een stapje verder, maar nog steeds ligt de hoofdvraag, thans zoo te formuleeren: welke methode is bruikbaar om de ongeschikten van de officiersopleiding te weren en daarmee de potentieele officieren aan te wijzen?

Dat zal slechts mogelijk zijn door een onderzoek naar de instelling van de kandidaten als *lid* en als *leider* van een groep. Als lid: met het oog op de vraag, of hij zich richt naar hem gestelde doeleinden, als leider: in verband met de vraag of hij deze

doeleinden weet te verwezenlijken met de hem toegewezen groep. Men zal dus de candidaat moeten observeren, terwijl hij handelt als lid of als leider van een groep.

Dit principe nu ligt ten grondslag aan de Britsche selectiemethode. De officiersselectie in Engeland duurt voor **elken candidaat drie dagen**. Gedurende die drie dagen wordt hij geobserveerd in een groep van een achttal lotgenooten. Met zijn achten moeten de candidaten bepaalde opdrachten uitvoeren, met zijn achten discussieeren ze, werken ze een plan uit en maken ze plezier. De omgeving, waarin ze verkeerren is het officiersmilieu, ze drinken aan de bar met hun observatoren een biertje, ze eten in dezelfde zaal als zij. Examenstemming is bijna niet aanwezig, ongedwongen is de omgang en ze kunnen in alle opzichten toonen wie ze zijn. Soms treden ze op als leider, soms als ondergeschikte, soms wordt bij een bepaalde taak een commandant aangewezen, soms blijft dat achterwege opdat de domineerende figuren als vanzelf naar voren komen.

Gedurende de drie dagen groeit er iets tusschen deze acht jongens, ontstaan banden, natuurlijke gezagsverhoudingen, sympathieën antipathieën. En de observator kijkt niet slechts met volle concentratie naar iederen man afzonderlijk maar evenzeer naar de reacties van de groep op hem.

Een „W.O.S.B.” (War Office Selection Board) bestaat uit een president (oudere beroepsofficier), een vice-president (idem), een viertal M.T.O.'s (military testing officers, officieren met troepenervaring), een psychiater en een psycholoog. Allen ontvangen een speciale psychologische opleiding voor dit werk. De president heeft beslissende stem, behoort principieel niet tot de observators, de anderen observeren: de M.T.O.'s bij de groep-tests, de psycholoog en de psychiater voornamelijk bij de intelligentietests en in een persoonlijk onderhoud. Allen

zijn ingespannen bezig, trachten zich vrij te maken van vooroordeelen en stokpaardjes: „they should have a fair chance”.

Resultaten? We mogen volstaan met een verwijzing naar ons vorige artikel.

En in Nederland? De plannen wijzen in de richting van het ook in Engeland gevolgde principe: groepobservatie naast psychotechnisch onderzoek en persoonlijk onderhoud; dit alles uitgevoerd door een commissie waarin militaire en psychologische vakbekwaamheid en ervaring vereenigd zijn. (De oprichting van een instituut als de Engelsche W.O.S.B. in Nederland is in een vergevorderd stadium van voorbereiding. — Red.)

De ervaringen van het Engelsche systeem, toegepast op de Nederlandsche candidaten moedigen dit streven aan: 473 Nederlanders werden op deze wijze getest, 272 (58%, een zeer hoog percentage) werden toegelaten tot de officiersopleiding — en bij de diverse officiersscholen is men zeer tevreden over het toegezonden materiaal.

Het zal nuttig zijn het door de Engelschen aanvaarde principe op Nederlandsche wijze uit te werken; nuttig, niet alleen voor den opbouw van ons leger, waarvan een goede officiersselectie de hoeksteen vormt, maar ook in bredere zin voor ons Nederlandsche volk, dat gebaat is bij een selectie van hen die naar men verwachten kan in staat zullen zijn later een leidende positie in te nemen.

„Hij is bij de officiersopleiding” — het zei den meesten menschen vroeger weinig. Misschien was de eenige conclusie van een bedrijfsleider, dat hij zoo iemand niet moest hebben, omdat het te lastig was met het oog op de herhalingsoefeningen.

„Hij is bij de officiersopleiding”. De conclusie, getrokken door ons volk, moet worden: „dan kunnen we iets van hem verwachten.”